

Хунар — оқар
булоқ,
Илм — ёнар
чироқ.

Халқ мақоли

ТЕРАН ТАФАККУР ВА ЮКСАК МАЪНАВИЯТ МАРКАЗИ

**Тошкентдаги «Маърифат маркази»
очилганига бир йил тўлди**

Президентимиз Ислам Каримов таъкидлаганидек, ҳар қайси давлат, ҳар қайси миллат биринчи навбатда ўзининг юксак маданияти, маърифат ва маънавияти билан кучлидир.

Мамлакатимизда ёш авлоднинг маънавиятини юксалтириш, билим ва дунёқарашини бойитиш, салоҳияти ва интилишларини рўйбга чиқаришга қаратилаётган доимий эътибордан мақсад ҳам ана шу — баркамол авлод орзусидир.

2011 йили пойтахтимизда шаҳарсозлик маданиятининг яна бир ноб ёнамуси — Симпозиумлар саройи ва Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубонасини бирлаштирган «Маърифат маркази»нинг бунёд этилиши бу борадаги эзгу ишларнинг мантиқий давоми бўлди. Ушбу муҳташам саройда 2011 йил 26 ноябрда бўлиб ўтган илк халқаро симпозиум Ўзбекистонда соғлом авлодни тарбиялашнинг миллий моделига бағишлангани ҳам катта рамзий маъно ва тарихий аҳамиятга эгадир.

(Давоми 7-бетда.)

Маълумки, юқори малакали кадрларни тайёрлашда узлуқсиз таълим-тарбия тизимида биринчи даражали аҳамият берилади. Кадрлар тайёрлашнинг юқори даражадаги сифати таълим-тарбия фаолиятини ўз ичига олган, илғор педагогика ҳамда ахборот технологияларига асосланган жараён орқали таъминланади.

Аниқки, мутахассиснинг малакаси ва билимдонлиги даражаси қанчалик юқори бўлса, касбий ҳамда жамоавий фаолиятида, шахсий таракқиётдаги салоҳияти ҳам шунчалик баланд бўлади. Мазкур йўналишдаги ўта му-

рида бундай мутахассислар учун иш ўринларини яратиш вазибалари қандай ҳал этилмоқда ва, энг муҳими, қол-леж битирувчилари жамиятда ўзларининг муносиб ўринларини топа олаётими? Шу каби саволлар ҳеч кимни бе-

Dolzarb mavzu

ри йўналишларда керакли чора-тадбирларни қўллаб, ижобий натижаларга эришяпти. Ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларида сифатли битирувчиларни тайёрлаш, уларни иш жойлари билан таъминлаш борасида уч томонлама шартномалар, яъни, битирувчи, таълим муассасаси ва ишлаб чиқариш корхоналари билан тўғридан-

**Ўзбекистон Respublikasi Konstitutsiyasi
qabul qilinganining 20 yilligiga**

МАЪРИФАТ ВА ИНТЕЛЛЕКТУАЛ САЛОҲИЯТ — ТАРАҚҚИЁТ МЕЗОНИ

Маърифат — маънавиятга олиб келадиган йўл. Иқтисодий ислохотларни ҳал этиш, ҳеч шубҳасиз, гоёат муҳим масала. Аммо маънавий ислохотлар, қўллик ва мутелик исканжасидан озод бўлиш, қадни баланд тутиш, ота-боболаримизнинг удумларини тиклаб, муносиб ворис бўлиш, ҳар томонлама комил инсонни тарбиялаш — бу дунёда бундан ортиқроқ ва бундан шарафлироқ вазифа йўқ.

Мустақилликнинг дастлабки йилларидаёқ халқимизни маърифий уйғоқликка чорлаб баралла янграган ушбу оташин даъват таълим соҳасидаги ишларимизнинг асосий йўналишларини белгилаб берибгина қолмай, кейинги йилларда том маънода ҳаётимиз аъмолига айланди. Мамлакатимиз таълим тизимида олиб борилаётган кенг қамровли ислохотларнинг асо-

сий мазмун-моҳияти Президентимизнинг «Куч — билим ва тафаккурда!» деган машҳур ҳикматида тугал ифодасини топган. Негаки, буюк салтанат соҳиблари бўлган шавкатли аждодларимиз ҳам, биз мустақил юрт фарзандлари ҳам шундай деб биламиз: куч — адолатда, куч — билим ва тафаккурда!

(Давоми 8-9-бетларда.)

КЕНГ ҚАМРОВЛИ ФАОЛИЯТ

**ўқувчиларни касб-хунарга йўналтириш
ишларини янги босқичга кўтаради**

ҳим масала — ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасалари битирувчилари меҳнатидан самарали фойдаланишдир.

Ижтимоий-иқтисодий ривожланишнинг ҳозирги даврида ўрта махсус, касб-хунар таълими маълумотига эга мутахассисларга жойларда талаб қай даражада? Меҳнат бозо-

фарқ қолдирмаслиги аниқ.

Айтиш жоизки, давлат бошқаруви ҳамда ҳокимият органлари, хўжалик юритувчи субъектлар, жамоат ташкилотлари янги иш жойларини ташкил қилиш учун кичик ҳамда ўрта бизнесни, хусусий тадбиркорликни ривожлантириш, ўз шахсий ишини очиб фаолият юритиш синга-

тўғри тузилган шартномалар, таълим муассасалари ва корхоналар ўртасида кадрларни мақсадли тайёрлаш, битирувчи меҳнатидан самарали фойдаланишга қаратилган чора-тадбирлар ҳудудий ва республика дастурлари даражасида амалга оширилмоқда.

(Давоми 5-бетда.)

ДЕПУТАТЛАР 2013 ЙИЛДА ИШ ЎРИНЛАРИ ТАШКИЛ ЭТИШ ДАСТУРИНИ ТАСДИҚЛАДИЛАР

Қонунчилик палатаси Кенгаши таклиф этган кун тартиби тасдиқланганидан сўнг депутатлар 2013 йилда иш ўринлари ташкил этиш ва аҳоли бандлигини таъминлаш дастури лойиҳасини муҳокама қилдилар.

3-бет >

КЎЗМУНЧОҚ

Ҳаммамиз яшайдиган уйимизнинг ёруғ, чарогон бўлишини истаймиз. Ҳар бир хонадон бахтли бўлса, бутун маҳалла обод ва файзлидир. Барча маҳалла обод ва файзийб бўлса, яхлит Ватанимиз гўзал ва кўркам қиёфа касб этади. Яна нима керак инсон учун?!

11-бет >

ПОЙТАХТДА КАТТА ШАХМАТ БАЙРАМИ

Кеча турнирнинг 2-туридан ўрин олган гротсмейстерлар Рустам Қосимжонов ҳамда Руслан Пономарёв ўртасидаги учрашувда дуранг натижа қайд этилди. Энди ҳамюртимизда икки ўйин натижасига кўра 1 очко бор.

15-бет >

«Sen yolg'iz emassan» respublika jamoatchilik bolalar jamgarmasining 10 yilligiga bag'ishlangan matbuot anjumani бўлиб ўтди. Тадбирда «Sen yolg'iz emassan» jamgarmasi tomonidan ҳаётий мураккаб вазиятларга тушиб қолган болалар ҳуқуқини ҳимоялаш, ижтимоий қўллаб-қувватлаш, таълим бериш ва тиббий кўмаклашиш, шунингдек, иқтидорини ривожлантириш учун қулай шароит яратиш юзасидан эътиборга сазовор ишлар амалга оширилгани эътироф этилди.

ЭЗГУЛИККА ЭШ ЖАМГАРМА

2002 йили ота-она қарамоғисиз қолган болаларга ёрдам кўрсатиш мақсадида ташкил этилган жамгарма фаолиятининг асосий йўналиши болалар институционал муассасалари — 25та меҳрибонлик уйи, 13та гўдақлар уйи, 2та болалар шаҳарчаси, 88та ихтисослаштирилган интернат тарбияланувчилари билан ишлаш, жумладан, уларнинг таълим олиши ва муносиб шароитда улғайиши, болаларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоялаш, касбий йўналиш ва ижтимоий мослашувда малакавий тиббий ва психологик-педагогик ёрдам олишда кўмаклашиш ҳисобланади. Жамгарма қошида 2003 йили меҳрибонлик уйлари тарбияланувчиларини ўрта махсус ва олий ўқув юртраига тайёрлаш учун ўқув маркази ташкил этилди. Кейинги 10 йилда Жамгарманинг ўқув марказида 2000 дан ортиқ болалар тайёрлов курсларини ўтаб, 214 нафар битирувчи мамлакатнинг нуфузли олий ўқув юртраги талабаси бўлди.

— «Sen yolg'iz emassan» жамгармаси биносини томоша қилатиб, ўқув марказидаги тайёрлов хонала-

рини кўздан кечирдим. Ўзим кимёгар бўлганим учун кимё хонасига кирдим. У ердаги қулайликлар боланинг олий ўқув юртраига тайёргарлик кўришига катта ёрдам беради.

Юртингизда болаларнинг турмуш тарзини яхшилашга кўмак берувчи бундай жамгарманинг фаолияти ва унда иш олиб бораётган қалби дарё инсонлар меҳнати таҳсинга лойиқ, — дейди биз билан суҳбатда Болалар жамгармалари халқаро ассоциацияси вице-президенти Жанна Эгбинева.

«Sen yolg'iz emassan» жамгармаси болаларга сифатли тиббий хизматни таъминлашга алоҳида эътибор қаратмоқда. Меҳрибонлик уйлари тарбияланувчиларини мунтазам равишда тиббий қўриқдан ўтказишни ташкил этиш, жарроҳлик операцияларини ўтказиш ва даволаш, жумладан, юрак, умуртқа, кўриш, эшитиш органларини тиклаш, юқори ва пастки лаб нуқсонларини пластик коррекциялаш ишларини олиб боришда манзилли тиббий ёрдам кўрсатилмоқда.

Назокат ХОЛМЕТОВА,
«Ma'rifat» мухбири

ТИЗИМНИНГ ДОЛЗАРЪ МАСАЛАЛАРИГА БАҒИШЛАНДИ

Кеча Ўрта махсус, касб-хунар таълими тизими кадрларининг малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш институтида «Таълим тизимида педагог кадрлар малакасини ошириш ва қайта тайёрлашнинг замонавий ҳамда самарали усуллари амалиётга жорий этишнинг долзарб масалалари» мавзусида республика илмий-амалий конференцияси иш бошланди.

— Илмий-амалий конференция мақсади малака ошириш ва қайта тайёрлаш жараёнида педагогик ва инновацион технологияларни қўллаш, тизимдаги мавжуд муаммоларни муҳокама қилиш, ўрта махсус, касб-хунар таълими тизимида таълим-тарбия жараёни мазмунини янги босқичга олиб чиқиш ҳамда таълим сифати ва самардорлигини оширишнинг асосий йўналишларини белгилаб олишга, шунингдек, ечимини кутаётган муаммолар бўйича зарур амалий тавсиялар ишлаб чиқишга қаратилган, — дейди институт директорининг ўқув ва илмий ишлар бўйича ўринбосари Жавлон Ёкубов.

Ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларида таълим сифати ва самардорлигини таъминлаш, иш-

лаб чиқариш ва амалиёт жараёнида илғор усуллар, кўрсатма-тажрибалардан фойдаланиш, йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш, дарс берувчи ўқитувчи ва усталарнинг малакасини доимий тарзда ошириб бориш ва уларни аттестациядан ўтказиш орқали саралаш каби қатор масалалар соҳа мутасаддилари чиқишларида атрофлича таҳлил этилди.

Шундан сўнг иштирокчилар 5та шўъбага бўлинган ҳолда баҳс-мунозараларга киришди.

— Бугунги конференция баҳс-мунозара, асосли фикрларга бой тарзда ўтмоқда, — дейди Самарқанд агроиқтисодиёт касб-хунар коллежи директорининг маънавий-маърифий ишлар бўйича ўринбосари Нодирбек Ўроқов. — Мен «Таълим муассасаларида маънавий-маърифий ишларни ташкил этиш ва бошқариш» мавзусида маънавий тарбия тушунчаси, маънавий-маърифий ишлар тизими, тadbirlar ўтказиш ва, энг асосийси, маънавий-маърифий тарбия ишларининг самардорлигини аниқлаш меzonлари тўғрисидаги фикрларим билан ўртоқлашдим.

Н.БАХТИЁРОВА

Konferensiya

САНЪАТ БАЙРАМИ БОЛАЛАРНИ ЧОРЛАЙДИ

Махлиё Турғунпўлатова Намангандаги 7-мактабда ўқийди. У дуторда «Табассум», «Дутор бағти» сингари миллий куйларни ижро этишни ёқтиради.

Анъанавий «Янги авлод» республика болалар ижодиёти фестивали Махлиё сингари кўплаб ўғил-қизларнинг ижодини катта сахналарда намойиш этиш имконини бермоқда.

Ўзбекистон давлат консерваториясида мазкур ижодий лойиҳанинг якуний босқичи бошланди. Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги, «Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми» жамгармаси, Республика «Камалак» болалар ташкилоти ҳамкорлигида ўтказилаётган фестивалда Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар босқичи ғолиблари иштирок этмоқда.

Навқирон авлоднинг ижодий-интеллектуал қобилиятини доимий ривожлантириб бориш, истеъдодини рўёбга чиқариш ва ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида таълим соҳасида олиб борилаётган ислхотларнинг муҳим йўналишларидандир. «Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми» жамгармаси қатор ташкилотлар билан ҳамкорликда 2004 йилдан буюн ўтказиб келаётган «Янги авлод» болалар ижодиёти фестивали бу борада муҳим аҳамият касб этмоқда.

Мазкур ижодий лойиҳада 6 ёшдан 14 ёшгача бўлган болалар чолғу асбоблари ижрочилиги, хонандлик, рақс, тасвирий ва амалий санъат, адабиёт каби йўналишларда

ўз маҳоратини намойиш этади. Бу йилги фестивалнинг илк босқичларида қатнашган 30 минг нафардан ортиқ ўғил-қиз орасидан сараланган 858 нафар истеъдод эгаси якуний босқичга йўлланма олди.

— Фестивалнинг якуний босқичида қатнашиш имконини қўлга киритганимдан жуда мамнунман, — дейди Самарқанд вилояти Пастдарғом туманидаги 1-ихтисослаштирилган мактаб ўқувчиси, 14 ёшли Мохигул Рустамова. — Мактабимизда ўтадиган адабиёт байрамлари, мушоираларда доимий қатнашиб келаман. Бу фестивалда жонажон Ватанимиз, миллий қадриятларимизни тараннум этувчи шеърларим билан қатнашяпман. Машиқларимни машхур шоирлар, адабиётшунослар назаридан ўтказиш, уларнинг маслаҳати, маҳорат сабоқларидан баҳраманд бўлаётганимдан жуда хурсандман.

Мазкур санъат байрами давомида Ўзбекистон давлат консерваторияси, Ёшлар иҳод саройи, Республика рассомлик коллежида турли йўналишлар бўйича саралаш босқичлари бўлиб ўтади. Шу билан бирга, кўргазмалар, концертлар, маҳорат сабоқлари, шоир ва ёзувчилар, мусаввирлар, хореографлар билан ижодий учрашувлар, музей ва театрларга саёҳатлар ташкил этилади.

«Янги авлод — 2012» республика болалар ижодиёти фестивалининг ғолиб ва соvrиндорлари иштирокидаги гала-концерт 28 ноябрь куни «Истиклол» саройида ўтказиларди.

Назокат УСМОНОВА,
ЎЗА мухбири

Умумтаълим муассасаларида ҳар бир ой майяян фанга бағишланиб бир қатор маънавий-маърифий тadbirlar, қўқураштирилган дарслар ўтказилаётгани ўқувчиларнинг билим олишга иштиёқини янада оширмоқда. Мактабларда, хусусан, ноябрь — рус тили ва адабиёти фани ойлиги ҳам қизгин ўтмоқда.

Пойтахтимизнинг Ҳамза туманидаги 227-умумий ўрта таълим мактабида 5-синф ўқувчилари учун «Действие или состояние предмета в момент речи» мавзусида Юлдуз Ҳамдамова ўтган очик дарс қўзғатувчилар томонидан юқори баҳоланди.

— Ўқитувчи мавзунини тушунтиришда «Ақлий ҳужум», «Зиза» усулларида моҳирона фой-

даланди, — дейди Ҳамза тумани халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлими методисти Шоира Файзиёва. — Аxbopот-коммуникация воситаларини ҳам самарали қўллаб, мавзунини болаларга тўлиқ етказиб бера олди. Илғор педагогнинг тажрибасини туман миқёсида оммалаштиришнинг тавсия эдики.

Бурхон РИЗОКУЛОВ
олган суратлар.

23 ноябрь кuni Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг навбатдаги ялпи мажлиси бўлиб ўтди.

Қонунчилик палатаси Кенгаши тақдир этган кун тартибиди тасдиқланганидан сўнг депутатлар 2013 йилда Иш ўринлари ташкил этиш ва аҳоли бандлигини таъминлаш дастури лойиҳасини муҳокама қилдилар. Ушбу масала юзасидан меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги А.Хайитов маъруза қилди.

Маърузачи шунинг таъкидлашча, 2013 йилда Иш ўринлари ташкил этиш ва аҳоли бандлигини таъминлаш дастури Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан ишлаб чиқилиб, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси муҳокама қилинган. Ушбу Дастурнинг асосий мақсади ҳудудлар ҳамда ишлаб чиқариш тармоқларининг иқтисодий салоҳиятидан тўлиқроқ фойдаланиш, нуфус ўзгаришлари таъсирини ва иқтисодиётдаги тузилмаларни ўзгаришларини ҳисобга олган ҳолда меҳнат ресурсларидан оқилона фойдаланиш, иш билан таъминлашнинг самарали шакллари ривожлантиришга ҳар томонлама қўмаклашиш ҳамда фуқароларнинг тадбиркорлик ташаббусларини рағбатлантириш йўли билан аҳоли бандлигини таъминлаш бўйича кенг қўламли ва ўзаро бериши билан боғлиқ чора-тадбирларни амалга оширишдан иборатдир.

Дастур Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг 2010 йил ноябрь ойида ўтказилган қўша мажлисида Ўзбекистон Республикаси Президентининг Ислам Каримов томонидан илгари сурилган Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясини, 2009—2012 йилларга мўлжалланган Инқирозга қарши чоралар дастурини ҳамда меҳнат бозорининг жорий ва истиқболдаги эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда тайёрланган. Дастур ишлаб чиқаришни модернизация қилиш, техника ва технология хизматдан янгилаш, аҳолининг кам таъминланган қатламлари, биринчи навбатда кўп болали аёллар, ногиронларни, олий ва ўрта махсус касб-хўна тарғули муассасаларининг битирувчиларини ишга жойлаштириш, уларни касбга қайта тайёрлаш ва ижтимоий ҳимоя қилиш борасида фаол ва аниқ мақсадга қаратилган чора-тадбирларни амалга оширишга доир тармоқ дастурларини ҳисобга олган ҳолда вилотлар, туманлар ва шаҳарлар бўйича алоҳида-алоҳида ишлаб чиқилган.

Келгуси йилда иш ўринлари ташкил этиш ва аҳоли бандлигини таъминлашнинг асосий прогноз параметрлари ва йўналишлари — ҳудудлар ҳамда иқтисодиёт тармоқларини ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг устувор йўналишлари, алоҳида тармоқлар ва ҳудудларни ривожлантиришнинг маҳаллий ҳамда махсус дастурлари билан уйғунлаштирилганлиги алоҳида таъкидланди.

2013 йилда 972,7 мингта янги иш ўринларини ташкил этиш назарда тutilmoqda. Бу иш ўринлари янги йirik саноат объектларини ишга тушириш, ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш ва кенгайтириш, кичик бизнес, хусусий ва оилавий тадбиркорликни, хизмат кўрсатиш ҳамда сервис соҳаларини ривожлантириш бундан бўён ҳам рағбатлантириш, қасаначилик имкониятларини, шу жумладан,

йirik корхоналар билан кооперациялашган қасаначилик имкониятларини кучайтириш ҳисобига ташкил этилади. Қасаначилик соҳасида иш ўринларининг катта қисми анъанавий равишда миллий хунармандчилик марказлари ҳисобланиб келинадиған минтақалар — Наманган, Фарғона, Андижон, Самарқанд, Бухоро вилоятларида ташкил этилади.

Ишлаб чиқариш ва ижтимоий соҳа етарли даражада ривожланмаган, ишсизлик даражаси нисбатан юқори бўлган тоғли, чегара ҳудудларда жойлашган 28та олис туманга алоҳида эътибор берилди. 2013 йилда бу ҳудудларда қамиди 126 мингта янги иш ўрни ёки 2012 йилдагидан беш фоиз кўп иш ўрни ташкил этиш назарда тutilmoqda. Келгуси йилги Иш ўринлари ташкил этиш ва аҳоли

лари ташкил этишни назарда тutilmoqda лойиҳаларни молиялаштиришга йўлланади. Депутатлар 2013 йилда Иш ўринлари ташкил этиш ва аҳоли бандлигини таъминлаш дастури кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни, фуқароларнинг ишбилармонлик фаоллигини бундан бўён ҳам рағбатлантиришнинг назарда тутишини қониқчи билан таъкидладилар. Шунингдек, улар паррандачилик, балкичилик, асаларичиликка, қишлоқ хўжалиги ва мева-сабзавот маҳсулотларини қайта ишлаш ҳамда сақлашга, иссиқхона хўжаликларини ташкил этишга иқтисослашган фермер ва деҳқон хўжаликларини ривожлантириш ва кенгайтириш режалаштирилганлигини ҳам қўллаб-қувватладилар.

Ўзбекистон Халқ-демократик партияси фракцияси аъзолари

ДЕПУТАТЛАР 2013 ЙИЛДА ИШ ЎРИНЛАРИ ТАШКИЛ ЭТИШ ДАСТУРИНИ ТАСДИҚЛАДИЛАР

бандлигини таъминлаш дастурида фуқароларнинг ижтимоий жиҳатдан кам таъминланган тоифаларини ишга жойлаштириш яна бир устувор йўналишлардан биридир. Дастур доирасида ногиронларни ҳамда меҳнат бозоридан қийинчиликка дуч келадиган бошқа шахсларни ишга жойлаштириш учун қамиди 100 мингта иш ўринини захираш (квоталаш) белгиланган. Таълим муассасаларининг битирувчиларини ишга жойлаштириш Иш ўринлари ташкил этиш ва аҳоли бандлигини таъминлаш дастурининг муҳим йўналишларидан биридир. 2013 йилда бўш ва захирадаги иш ўринлари ҳисобига касб-хўна коллежларининг 500 мингдан зиёд битирувчиларини ишга жойлаштириш белгиланган. Шу мақсадда "колледж — корхона" тизими бўйича коллежларга иқтисодиётнинг турли тармоқларидаги 90 мингдан зиёд корхона ва ташкилот бириктириб қўйилди, битирувчиларнинг иш ахтаришлари вақтини қисқартириш учун эса барча йirik шаҳарлар ва туманларда қамиди 900 та бўш иш ўринлари ярмаркаси ўтказилди. Бундан ташқари, тижорат банклари томонидан коллежлар ва олий ўқув юртиларининг битирувчиларига уларнинг ўз тадбиркорлик ишини ташкил этиш ҳамда йўлга қўйиши учун имтиёзли микрокредитлар ажратиш тажрибаси давом эттирилди.

2013 йилда Иш ўринлари ташкил этиш ва аҳоли бандлигини таъминлаш дастури лойиҳасининг батафсил муҳокамасида барча сибсий партиялар фракциялари ҳамда Ўзбекистон Экологик ҳаракатидан сайланган депутатлар гуруҳи вакиллари сузга чиқдилар.

Ишбилармонлар ва тадбиркорлар ҳаракати — Ўзбекистон Либерал-демократик партиясидан сайланган депутатлар 2013 йилда ҳам кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларини кредитлар бериш билан қўллаб-қувватлашнинг давом эттириш муҳимлигини таъкидладилар. Чунинчи, тижорат банклари томонидан ана шу мақсадлар учун 5,1 триллион сўм миқдориди кредитлар ажратиш кўзда тutilmoqda. Бунда имтиёзли кредит маблағлари асосан меҳнат бозориди вазият кескин бўлган олис қишлоқ туманлари ва ҳудудларида иш ўрин-

мазкур дастурининг ишлаб чиқилиши ва бажарилиши аҳоли турмушини яхшилашнинг асосий омилларидан бири эканлигини таъкидладилар. Шу тўғрйли ҳам ЎзХДП фракцияси ушбу дастурнинг ижтимоий аҳамиятга эга эканлиги ва партия электротанининг манфаатларидан келиб чиққан ҳолда лойиҳани ҳар томонлама чуқур ва батафсил кўриб чиқишга катта эътибор қаратди. Ўзбекистон Халқ-демократик партияси Қонунчилик палатасидаги ва маҳаллий Кенгашлардаги ўз депутатларининг ушбу дастурни бажариш ишдаги иштирокчини янада кучайтириш зарур, деб ҳисоблайди. Шу нарса таъкидландики, дастур ижро этилишининг ҳар ойда янқуларни бўйича ушбу масалани туман, шаҳар ҳокимликлари ҳузуридаги доимий асосда иш олиб борувчи ишчи комиссияларининг мажлисларида танқидий нуқтан назардан кўриб чиқиш, шунингдек, жойлардаги мавжуд муаммолар ва камчиликлар зудлик билан бартараф этилишини таъминлаш устидан доимий равишда депутатлар назоратини йўлга қўйиш мақсадга мувофиқдир. Бунда манзилли рўйхатларга киритилган корхоналарга бинолар, ер ва кредит ажратиш, уларни хом-ашё билан таъминлаш ҳамда коммуникация тармоқларига улаш масалаларига алоҳида эътибор қаратиш керак.

Коллежларни битирувчиларнинг ижтимоий ҳимояланганлигини таъминлаш мақсадида уларнинг ишга жойлаштирилишини қафолатлашга доир қонунчилик базасини янада такомиллаштириш, шунингдек, Дастурнинг бажарилиши устидан жамоатчилик назоратини янада кучайтириш зарурлиги таъкидланди. 2013 йилда иш ўринлари ташкил этиш ва аҳоли бандлигини таъминлашнинг асосий прогноз кўрсаткичлари ва йўналишлари ҳудудлар ва иқтисодиёт тармоқларини ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришга доир махсус дастурлар, инвестиция, маҳаллийлаштириш дастурлари билан узвий боғлиқ эканлиги таъкидланди. Депутатлар 2011—2015 йилларда саноатни ривожлантириш дастурини, иқтисодиёт тармоқларини модернизация қилиш, техника ва технология жиҳатдан қайта қуроллантириш, ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида

ҳамда инвестиция дастурларини амалга ошириш ҳисобига янги иш ўринлари ташкил этиш йўлини қўллаб-қувватладилар, бунда янги ташкил этилаётган иш ўринлари барқарорлиги ва юқори ҳақ тўланадиған бўлиши лозимлигига эътиборни қаратдилар. Кўпроқ Ватанимиздаги товар ишлаб чиқарувчиларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш муҳимлиги ҳамда қишлоқ хўжалигини, хизматлар соҳасини, шаҳарда ва қишлоқ жойларида замонавий инфра-тузилмани ривожлантириш зарурлиги таъкидлаб ўтилди.

"Миллий тикланиш" Демократик партияси фракцияси вакиллари қасаначилик, оилавий тадбиркорлик ва хунармандчи-

нинг ушбу тоифалари учун бир қатор имтиёзлар кўзда тutilmoqda лийнги таъкидлаб ўтдилар. "Адолат" СДП фракцияси инновация технологиялари соҳасини ривожлантириш ҳисобига ҳам янги иш ўринлари сонини ошириш лозимлигини таъкидлади. Фракция аъзолари 2013 йилда ёшларни касбга қайта тайёрлаш борасидаги ишларни давом эттириш лозим, деб ҳисоблайдилар. Улар Дастурнинг асосий параметрларини қўллаб-қувватладилар ва унинг ҳаётга муваффақиятли татбиқ этилишига ишонч билдирдилар.

Ўзбекистон Экологик ҳаракатидан сайланган депутатлар олий ўқув юртиларининг битирувчилари учун янги иш ўринлари ташкил этиш ҳисобига мамлакатимизда юқори интелектуал салоҳиятга бўлган талабни кучайтириш муҳимлигини таъкидладилар. Улар мамлакатимизда ташкил этилаётган иш ўринларининг барқарорлигини сақлаш зарурлигига алоҳида эътибор қаратдилар. Ўзбекистон Экологик ҳаракатидан сайланган депутатлар аҳоли пунктларини ободонлаштириш, одамларни сифатли ичимлик суви, экологик жиҳатдан тоза озик-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш борасидаги ишларни кенгайтириш имконияти мавжудлигига, бунда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, табиатнинг ифлосланшини истисно этувчи замонавий техника ва технологияларни жорий этиш муҳимлигига ҳам эътиборни қаратдилар. Шунингдек, улар янги иш ўринлари ташкил этиш ва аҳолининг бандлиги масалаларини амалда ҳал этиш учун маъсулият аввало давлат ҳокимияти ва хўжалик бошқаруви маҳаллий органларининг, ишлаб чиқариш корхоналари ва бизнес тузилмаларининг раҳбарлари зиммасида бўлишини таъкидладилар. Депутатлар мамлакатимиздаги мавжуд табиий салоҳиятни ҳисобга олган ҳолда экотуризмни янада ривожлантириш ва бу соҳада янги иш ўринлари ташкил этиш муҳимлигини таъкидладилар. Янги иш ўринлари ташкил этиш чоғида жойнинг жуғрофий жиҳатдан ўзига ҳос хусусиятларини ҳисобга олиш, маҳаллий корхоналар салоҳиятидан фойдаланиш зарурлигига, шунингдек, янги ташкил этилаётган иш ўринлари экологик муҳитга, аҳоли соғлиғига ҳаф тугдирмаслиги муҳимлигига эътибор қаратилди. Депутатлар, шунингдек, янги иш ўринларини ташкил этиш чоғида "яшил энергетика" масалаларини ҳисобга олиш, яъни қуёш ва шамол энергиясидан фойдаланиш зарурлигини таъкидладилар. Бунда илгари ташкил этилган иш ўринларини сақлаб қолиш ва иш ўринларининг барқарорлигига ҳам эътибор қаратилди.

Муҳокама давомида билдирилган фикр-мулоҳазаларни ҳисобга олган ҳолда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси 2013 йилда Иш ўринлари ташкил этиш ва аҳоли бандлигини таъминлаш дастурини тасдиқлади ҳамда муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси ўз ваколатига кирувчи бошқа масалаларни ҳам кўриб чиқди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ахборот хизмати

Yangiliklarda yurt nafasi

❖ Кибрай туманида Олий Мажлис Қонунчилик палатаси, Республика Маънавият тарғибот маркази ҳамкорлигида Конституция қабул қилинганининг 20 йиллигига бағишланган маънавий-маърифий тадбир ўтказилди.

Унда депутатлар, кенг жамоатчилик вакиллари, таълим муассасалари ходимлари ҳамда ёшлар иштирок этди.

Тадбирда турли маффуравий таҳдидлар, хуружлар, "оммавий маданият" иллатларининг турли минтақаларга кириб келиши, ёйилиши ва таъсир этиши аниқ мисоллар орқали очиқ берилган маърузалар тингланди. Таҳдидларни бартараф этиш йўллари ҳақида фикр-мулоҳазалар билдирилди. Иштирокчиларнинг саволларига атрофлича жавоб қайтарилди.

❖ Термиз давлат университетида "Ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасалари педагог кадрлари учун таълим жараёнига илгор педагогик ва ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш" мавзусида семинар-тренинг ўтказилди.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Ўрта махсус, касб-хунар таълими маркази, Сурхондарё вилояти ҳокимлиги, вилоят ўрта махсус, касб-хунар таълими бошқармаси ҳамкорлигида ташкил этилган машғулотларда вилоятдаги академик лицей ва касб-хунар коллежлари директорлари ҳамда ўқитувчилари иштирок этди.

Семинар-тренинг машғулотларини ўтказиш учун мамлакатимиздаги энг нуфузли олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилари жалб этилди, — дейди вилоят ўрта махсус, касб-хунар таълими бошқармаси бошлигининг ўринбосари Пардаёй Ораминдиров. — Барча машғулотлар замонавий усулда ташкил этилаётгани педагог кадрларимиз фаолиятини тубдан яхшилаш, академик лицей ва касб-хунар коллежларида таълим сифати ва самарадорлигини оширишга хизмат қилади.

❖ Навоийдаги "Дори-дармон" очиқ акциядорлик жамияти қошида ташкил этилган "Авиценна" ишлаб чиқариш фирмасида йод, этил спирти тайёрлаш йўлга қўйилди.

Айни пайтда вилоятнинг барча туман ва шаҳар марказларида мазкур жамиятнинг дорихоналари фаолият кўрсатмоқда. Қишлоқ врачлик пунктлари ҳузурида эса уларнинг филиаллари ишлаб турибди. "Авиценна"да ишлаб чиқарилаётган дори воситалари ана шу дорихоналарга етказиб берилмоқда.

Мазкур жамият бошқаруви раисининг ўринбосари Илҳом Очиловнинг айтишича, ишга тушган фирмага Навоий тиббиёт коллежининг фармацевтика йўналишини тамомлаган беш нафар битирувчи ишга қабул қилинган.

❖ Абу Райҳон Беруний номидаги Тошкент давлат техника университетида "Нефть-газ конларини ўзлаштиришнинг замонавий муаммолари ва уларни ҳал этиш йўллари" мавзусида халқаро илмий-техник конференция ўтказилди.

"Ўзбекнефтегаз" миллий ҳолдинг компанияси билан ҳамкорликда ўтказилган тадбирда мамлакатимиз ва хорижнинг нефть-газ соҳаси мутахассислари, тегишли ўқув юртлари ўқитувчилари, иқтидорли талабалар иштирок этди.

Конференцияда экспертларнинг Ўзбекистонда нефть-газ соҳасини ривожлантиришнинг бугунги даражаси ва истиқболлари тўғрисидаги маърузалари тингланди, бу борадаги жаҳон тажрибаси кўриб чиқилди. Секциялар йиғилишларида геология-қидирув ишларининг ҳозирги аҳоли ва уни ривожлантириш, нефть ва газ конларига ишлов бериш ҳамда улардан фойдаланиш, қудуқларни бурғилашнинг технологик самарадорлигини ошириш, нефть-газга қайта ишлаш технологияси ва ускуналарини такомиллаштириш, технологик лойиҳаларни лойиҳалаштиришда компьютер дастурларини жорий этиш масалалари муҳокама этилди. Нефть ва газ саноати билан боғлиқ экологик муаммоларни ҳал этишга алоҳида эътибор қаратилди.

❖ Самарқандда Зулфия номидаги Давлат мукофоти учун ўтказилаётган танловнинг вилоят босқичи якунланди.

Вилоятда бу йилги шаҳар ва туман босқичлари ҳам юқори савияда, ушқоқчилик билан ташкил этилди. Уларда 1300 дан зиёд иқтидорли қизлар адабиёт, санъат, маданият, фан ва таълим йўналишларида ўз билим ва маҳорати, ижодий ишларини намойиш қилди. Улар орасидан энг зукко, билимдон ва истеъдодли деб топилган юз нафарга яқин қизлар танловнинг вилоят босқичида куч синашди.

Тадбир якунида барча йўналишлар бўйича ғолиблар аниқланиб, уларга танловнинг мамлакат босқичида қатнашиш ҳуқуқи берилди.

ЎЗА ва махсус мухбирларимиз йўлаган материаллар асосида тайёрланди.

Қомусимиз — бахтимиз

Конституциямиз қабул қилинганининг 20 йиллиги муносабати билан Қашқадарё вилоятидаги таълим муассасаларида турли тадбирлар, байрам кечалари бўлиб ўтмоқда.

Жумладан, Қарши шаҳридаги 19-умумтаълим мактабида вилоят адлия бошқармаси билан ҳамкорликда «Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг мазмун-моҳиятини ёшларга кенг тушунтириш» мавзусида учрашув-мулоқот ўтказилди. Унда адлия ходимлари А.Пирматов ва Ф.Ҳайитов иштирок этиб, қизиқарли маълумотлар беришди. Шунингдек, мактаб директорининг маънавий-маърифий ишлар бўйича ўринбосари Манзура Ғозиева ҳамда тарих ва география фанлари методбирлашмаси раҳбари Дилфуза Пардаева ташаббуси билан «Қомусимиз — бахтимиз» номли байрам тадбири ҳам ташкиллаштирилди.

Зебо АБДУРАҲМОНОВА,
мактабнинг тарих фани ўқитувчиси

Чуст шаҳридаги 7-ИДУМИ ижтимоий фанлар бирлашмаси ташаббуси билан бош Қомусимиз қабул қилинганининг 20 йиллигига бағишлаб «Инсон ҳуқуқлари — энг олий қадрият» мавзусида ижодий ишлар танлови ўтказилди.

Унда 30 га яқин ижодкор ўқувчилар иштирок этди. Ёшларнинг ижодий ишларидан Конституциямизнинг яратилиши, моддалари ва уларда акс этган ғояларга бағишланган мулоҳазалар, нодир ҳикматлардан намуналар, Президентимизнинг Асосий қонунимиз ҳақидаги фикрлари, буюк мутафаккирларимизнинг ҳикматли сўзлари ўрин олган. Уларда Конституция фўқаролар учун муносиб турмуш, меҳнат шароити яратиш, сиёсий эркинлик, ҳар томонлама етук бўлиб қамолга етиш пойдевори экани таъкидланади. Энг асосийси, ҳар бир ёш ижодкор Бош Қомусимиз тимсолида юртимизга бўлган меҳр-муҳаббатини самимий туйғуллар билан изҳор этган.

Танлов ғолиблари ва фаол иштирокчилари эсдалик совғалари билан тақдирландилар.

М.ХОЖИМАТОВА,
она тили ва адабиёт ўқитувчиси

Конституция — фаровонлигимиз пойдевори

Ўқувчиларнинг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш, Бош Қомусимизнинг мазмун-моҳиятини ёшлар онгига синдириш мақсадида ташкил этилган «Конституция — бахтимиз пойдевори» кўрик-танловининг Тошкент шаҳар босқичи Яқкасарой туманидаги 144-умумтаълим мактабида бўлиб ўтди.

Танловда иштирокчилар диққат, ижодий баён, иншо, видеоролик ва тасвирий санъат йўналишларида ўзаро беллашдилар.

— Конституцияни билиш ҳар

биримизнинг муқаддас бурчидир, ҳисобланади, — дейди «Энг яхши иншо» номинацияси ғолиби, Миробод туманидаги 218-умумтаълим мактабининг 9-синф ўқувчиси Салта-

нат Саломова. — Асосий қонунимизда инсон қадри биринчи ўринга қўтарилган. Мен ҳам ўз иншоимда шулар ҳақида ёздим. Келажакда Бош Қомусимизни янада мукаммал ўрганиб, бу борада илмий изланишлар олиб бормоқчиман.

Баҳодир ҲАЛИМОВ,
«Ma'rifat» мухбири

Изланишга унган семинар

Тошкент шаҳридаги 200-умумтаълим мактабида Чилонзор туман халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлими томонидан туман физика фани ўқитувчилари учун «Ўқув-лаборатория жиҳозларидан самарали фойдаланиш» мавзусида ўқув-амалий семинар бўлиб ўтди.

Семинар гуруҳларга бўлинган ҳолда ноанъанавий тарзда ташкил этилиб, физика-математика фанлари номзоди Уктам Худоев, «Ус-тоз-шоғирд мактаби»нинг тажрибали ўқитувчи-

ларидан Маҳмуда Раҳмонова ва юқори малакали ўқитувчилар физика дарсларида ўқув-лаборатория жиҳозларидан самарали фойдаланиш, нисбий ва абсолют ҳатоликларни ҳисоблашдаги муаммолар, уларни ўқувчиларга тушунтириш йўллари ҳақида тренинг машғулотларини ташкил этди. Шунингдек, «Ўрган-ўргат» тавсияси асосида тажрибали устозлар ёш мутахассислар учун намунавий очиқ дарслар ташкил этишди.

Озода РАҲАБОВА,
Чилонзор туман ХТМФМТТЭБ табиий
фанлар методисти

Эътироф

Самарқанд шаҳрида «Кўкрак қафаси, қорин бўшлиғи, юрак ва қон томирлар касалликларининг режали хирургиясида янги технологиялар» мавзусида ўтказилган аънавий «Воҳидов ўқишлари-2012» илмий-амалий анжуманида юртимиз тиббиётчилари ишга юқори баҳо берилди.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва академиги В.Воҳидов номидаги Республика ихтисослаштирилган жарроҳлик маркази ташаббуси билан ўтказилган мазкур нуфузли тадбирда республикаимизнинг барча вилоятларидан келган етакчи мутахассис-сифокорлар, шунингдек, Россия, Жанубий Корея, Ҳиндистон, Украина, Польша, Белорус каби тиббиёт соҳаси ривожланган давлатлардан жарроҳ-олимлар иштирок этишди.

Тадбирнинг очилиш маросимида вилоят ҳокими З.Мир-

заев сўзга чиқиб, Ўзбекистонда тиббиёт соҳасида олиб борилаётган ислохотлар, вилоят аҳолисига малакали тиббий хизмат кўрсатиш, саломатли-

Xalqaro anjuman

гини мустаҳкамлаш ҳамда беморларнинг умрини узайтиришга хизмат қилаётганини таъкидлади.

Халқаро анжуманда Россия тиббиёт фанлари академияси академиги Ю.Шевченко, академик В.Воҳидов номидаги Республика ихтисослаштирил-

ган хирургия маркази директори Ф.Назиров, профессор С.Гупта (Ҳиндистон), профессор Хо Сюнг Хан (Жанубий Корея) ва бошқалар юртимизда тиббиётга қаратилган эътибор, ўзбекистонлик жарроҳларнинг ўзига мураккаб операцияларни муваффақиятли амалга ошираётганликларини эътироф этишди.

Икки кун давом этган халқаро илмий-амалий конференцияда кўкрак қафаси, қорин бўшлиғи, юрак-қон томирлар, уйку ва умуртқа артериялари касалликлариди, шунингдек, сурункали веноз етишмовчилигида хирургик амалиётлар каби мавзуларда маърузалар тингланди.

Ҳаким ЖўРАЕВ,
«Ma'rifat» мухбири

Коллеж ўқувчиларига имтиёз

Кўргонтепа туманидаги еттита касб-хунар коллежи ўқувчиларига шу ҳудуддаги автобусларда юриш ҳақи эллик фоизга қайтаририлди. Бунинг учун уларга алоҳида «Ўқувчилик билети» топширилди.

Туман прокуратураси, ички ишлар бўлимининг жамоат ташкилотлари билан ҳамкорлиги-

да касб-хунар коллежлари ўқувчиларининг ўқиш ва ижтимоий ҳаётдаги фаоллигини ошириш мақсадида турли тадбирлар ўтказилмоқда. Соғлом турмуш тарзи, гийҳвандликка қарши курашиш, инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ҳақидаги суҳбат ва маърузалар ёшларнинг ҳаётда тўғри йўл танлаб олишига кўмаклашмоқда.

О.СИДДИҚОВ

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Юртимизда ижтимоий-иқтисодий соҳадаги ўзгаришлар мамлакатимиз тараққиётини таъминлаш ва модернизация жараёнида малакали кадрлар имкониятларидан унумли фойдаланишнинг самарали чораларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш зарурлигини талаб этаётди. Хусусан, **ҳар бир бўлажак битирувчи учун биринчи босқичдан бошлабқош иш жойини аниқлашга (буюртмалар асосида) киришиш, бўлажак иш жойида амалиёт ўташини таққиллаштириш, бошқача айтганда, уларнинг аниқ бир иш жойига бириктирилишини таъминлаш зарурият даражасига кўтарилди.**

Юқорида айтилганлардан келиб чиққан ҳолда, бутун таълим тизими, жумладан, умумтаълим муассасалари ва касб-хунар коллежларида зарурий таъминотлар, таъқилиш ҳамда тарққий ўзгаришларни амалга ошириш зарурати ҳам вуҷудга келди.

Кадрлар тайёрлашнинг юқори сифати таълим амалиётида йиғилган таъқриба ва илмий ютуқларни тўлақонли, онгли равишда қўллаш, моддий-техник, илмий-лаборатория, ўқув-услубий базалардан самарали фойдаланиш орқали таъминланади. Бу, таълим муассасалари битирувчиларининг меҳнат фаолиятдан самарали фойдаланишда таълим тизимининг аҳамияти, роли ва функциясининг зарурий, лекин етарли даражада бўлмаган шартидир. Ҳозирги кунда тарбиявий-маърифий тусдаги фаолиятга, мақсадга йўналтирилган тадбирларни амалга оширишга алоҳида урғу бериш зарурияти туғилмоқда. Бу чора-тадбирлар **таълим жараёни субъектлари учун шундай муҳит яратиши лозимлиги, улар ўқувчи ёшларнинг меҳнат бозорига, умуман, жамиятга ўз ўрнини топиши ва аниқлаши**, ҳар бир шахсининг ўз салоҳияти, таълим олиш даврида йиққан билим ва қўникмаларини мақсадли равишда амалиётга тадбиқ этишга интилишларини таъминласин.

Таъқриба шуни кўрсатадики, ёшлар замонавий меҳнат бозори ҳақида тўлиқ тушунага эга эмас, меҳнат бозоридидаги фаолият, касбий ривожланиб боришининг силарида беҳабар, меҳнат муносабатлари соҳасида ўз ҳуқуқ ва мажбуриятларини тўлиқ тушунамайди.

Ёшларимиз илк бор меҳнат бозорига кириб келганда танлаган касблари бўйича меҳнат фаолияти ҳамда маҳоратини муттасил ошириб бориш борасида кўпроқ идеалистик тасаввурда бўлганлиги сабаб илк палладанок уларда тасаввур ўзгариш, мураккаб ижтимоий-психологик (муносабатларга таъсир кўрсатувчи безовталик, тушунлиққа тушиш, чорасизлик, айбдорлик ҳисси) ҳолатларга тушиб қолишлари мумкин.

Шу боис ёшларимизни мавжуд ижтимоий-иқтисодий вазиятга тайёрлаш, меҳнат бозорига дуч келиши мумкин бўлган масалаларни ўз вақтида оқилана ҳал этиш, касбга йўналтириш тадбирларини режа асосида олиб бориш муҳим аҳамиятга эгадир.

Касбга йўналтириш — инсон ривожланиши босқичларида шахс билан жамият ўртаси-

даги ижтимоий ҳамкорлик, шахсий хусусиятларга ва меҳнат бозорига рақобатбардош кадрлар буюртмасига мувофиқ бўлган ижтимоий-сиёсий, психологик-педагогик чоралар мажмуасидир.

Касбга йўналтириш тизимининг асосий мақсадларидан бири — касб танлаш жараёнида меҳнат бозори талабларининг шахс қизиқишлари билан муаносиблигини оптималлаштиришдир. Бунда ёшларнинг касб ҳақидаги тушуночалари ва касб танлаш имкониятлари янада кенгайди. Касб танлаш тўғрисидаги қарор онгли равишда амалга оширилади.

Ёшларимизни касб-хунарга тайёрлаш жараёни бевосита умумтаълим мактабларидан бошланиши мақсадга мувофиқдир. Ҳар бир дарсда, мулоқотларда, синфдан ташқари тадбирларда мазкур масалага

Мактаб ўқувчиларини касб танлашга йўналтиришнинг бир неча таъминоти мавжуд: ижтимоий-иқтисодий, психологик, тиббий ва педагогик.

Энг аввало, касбга йўналтириш ўз мақсадига кўра ижтимоий-иқтисодий муаммодир. У, шунингдек, меҳнат ресурсларини рационал тақсимлаш; ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, шахсининг иқтидорини юзага чиқариш ва ҳар томонлама ривожланишини таъминлашга хизмат қилади.

Ҳар бир касб меҳнат тури, мазмуни, характери ва шароитларига боғлиқ ҳолда ишчининг жисмоний, психосоциал сифатларига ва соғлиғига аниқ талабларни қўяди. Касб танлашда бу талабларни инсоннинг индивидуал хусусиятлари билан таққослаш зарур, шунинг учун ҳам ўқувчиларни аниқ касбга йўналтириш

ларини йўқотади. Касблар ва мутахассисликлар ҳақидаги маълумотларга тўлақонли эга бўлиш инсон кучини бир жойга жамлаб, ўз имкониятини аниқлашда мустаҳкам пойдевор бўлади.

Табиийки, умумтаълим жараёнининг барча катнашчилари бу ишга тайёр бўлишлари лозим — биринчи навбатда, мактаб раҳбарияти ва педагоглар, мактаб психологлари. Бу, албатта, ўрта махсус, касб-хунар таълимида ҳам касбий педагогик таълим дастурлари мазмунини қайта кўриб чиқиш, касбга йўналтириш фаолияти соҳасида зарурий билимларни шакллантиришни талаб этади.

Касбга йўналтириш ишининг олий таълимгача бўлган даврининг мантикий мазмуни ҳам ўқувчиларда касб танлашга тайёргарликни ривожланти-

шакллар, воситаларнинг муҳим тарққий қисми бу — ахборот ҳамда коррекцион қисмлардир. Касб-хунар коллежи ёки академик лицейлардаги коррекция жараёни олий таълимда битирувчининг мутахассислигини бутунлай ўзгартариб юборишга олиб келиши ҳам мумкин.

Касб-хунар коллежлари ва академик лицейларда ўқувчиларга танлаган касб ва мутахассисликларининг ўзига хослиги, қийинчиликлари, ишга жойлашиш имкониятлари, ойлик маош, касбдаги ўсиш, ўз мустақил ишини очиш, кичик ва ўрта бизнес, хусусий тадбиркорликда фаол иштирок этиш ва яна бошқалар ҳақида тўлиқ маълумот берилиши керак.

Касбга йўналтириш мутахассис тайёрлашнинг барча поғоналарида узвийликни эътиборга олган ҳолда, узлуksиз таълим тизимида (мактаб, коллеж-лицей, олий ўқув юрти ва ундан сўнг) яхлит жараён сифатида кўрилади.

Бу тайёргарликнинг хусусияти шаклланишнинг поғонавийлигидадир. Биринчи поғона — касб танлашга тайёрлик; иккинчиси — коллеж ҳамда лицейда касб-хунарни эгаллашга тайёрлик; учинчиси — олий ўқув юртида билим олишга тайёрлик ҳамда кейинги поғона — касбий фаолиятга қўниқиб.

Муайян касб-хунарга тайёргарлик поғоналари қатъий қоидалар тизимига, уйғунлик ва яхлитликка риоя қилиниши тақозо этади. Ўзига хос тарққий мантикий ақс эттирган ҳар бир поғонада ҳар бир ўқувчига алоҳида дифференциалланган ҳолда ёндашиш унинг ўз-ўзини англашига имконият ярати беради.

Шундай қилиб, янги ижтимоий-иқтисодий ўзгаришлар касбга йўналтириш, ёшларнинг аниқ касб танлашлари, таълим олиш ва касб-хунар эгаллашлари, меҳнат, бандлик бозорига мослашишларида аниқ мақсадга йўналтирилган ишларни амалга ошириш зарурлигини тақозо этмоқда.

Таълимнинг барча босқичларида ўқувчи-талбаларни касбга тайёрлаш, яъни ўз қизиқишлари ва иқтидорларига биноан касб танлашларида ёрдам беришга йўналтирилган яхлит тизим шакллантирилиши ҳам шу куннинг долзарб масаласи сирасига қиради. Мазкур масалани амалга ошириш учун узлуksиз таълим тизимида янги педагогик технологияларни қўллаш, таъхис марказларининг фаолиятини мақсадли йўналтириш, янги психологик-педагогик механизмларни жорий этиш ва, энг муҳими, педагог-ўқитувчиларнинг ушбу ўта муҳим масалага тайёрлигини таъминлаш зарур.

Юқорида билдирилган фикрлар аниқ вақтда таълим соҳасида мавжуд номутаносибликларга барҳам бериш имконини беради. Жумладан, ўқиш билан касб-хунар фаолияти; таълим мазмуни билан мутахассиснинг касбий маҳоратига қўйлаидиган талаблар; меҳнат бозорига малакали мутахассисларга бўлган талабнинг ўсиб бориши ва бу талабнинг таълим тизими орқали ҳал этилишига эришиш лозимлиги кун тартибига турган муҳим масалалардан ҳисобланади.

Ш.ҚУРБОНОВ,

Э.СЕЙТХАЛИЛОВ

КЕНГ ҚАМРОВЛИ ФАОЛИЯТ

ўқувчиларни касб-хунарга йўналтириш ишларини янги босқичга кўтарди

тўхталиш, маслаҳат ва йўлланмалар бериш тақозо этилади. Бунда ўқувчиларни мақсадга тўғри йўналтириш, ўз қизиқишлари ва қўбиятларини ҳисобга олган ҳолда касб-хунар коллежларида ёки академик лицейларга тавсиялар берилишини таъминлаш ўта муҳимдир.

Мазкур фаолиятда бирламчи эътибор ўқувчилар билан бўладиган муносабатларга қаратилади. Чунки у жараёнда касб танлаш ҳақида суст ахборот олувчи эмас, балки ўзининг келажадаги касб-хунарини, ҳаёт йўлини аниқловчи фаол иштирокчи сифатида қатнашади.

Тўлақонли берилган маслаҳат ўқувчининг имкониятларини очиб бериши, ривожлантириши, онгли ва мустақил равишда ўз-ўзини (маърифий, касбий, ҳаётий ва шахсий) ривожлантиришга ички тайёргарликни шакллантириш истикболли рўёбга чиқариши, вақт билан ҳамнафас бўлишига, аниқ бир касб фаолиятида шахсий аҳамиятга эга қарорга мустақил равишда келишга ёрдам бериши лозим.

Касбий маслаҳат вазибаларини шартли равишда тўрт гуруҳга бўлиш мумкин: ахборот-маълумотли, ахлоқий-эмоционал; ўз касбий келажадаги оптимистик муносабат; аниқ танлов, бир қанча танловларга тайёргарлик ёки қарор қабул қилиш.

Бу вазибаларнинг ҳар бирини ҳал қилишнинг 3 табақаси мавжуд: ўқувчининг сустлик ҳолати; муаммонинг ўқувчилар билан биргаликда ечилиши; ўз муаммосини ҳал этишда ўқувчининг мустақил ва онгли равишдаги ҳаракатлари.

Ёшларни касбга тўғри йўналтиришда иккиёқлама вазибаларини ҳал қилиниши тақозо этилади: бир томондан меҳнат бозори талабларини инобатга олиш, иккинчи томондан бўлажак касбни танлашда шахсининг иқтидори, мойилиги, билим ва шахсий сифатларини ҳисобга олиш.

бу — тиббий ва психологик муаммодир.

Ўқувчи таълим ва касб йўналишини эркин танлаш ҳуқуқига эга, лекин аниқ бир ўрта махсус йўналиш бўйича билим олиш ва муайян касб бўйича ишлаш учун маълум бир касбга қизиқишининг ўзига на етарли эмас.

Шунинг учун ҳам таълим йўналиши ва касб танлашнинг асоси сифатида аниқ билим ва маҳоратлар йиғиндис, яъни ҳар бир ўқувчида касб танлашга тайёргарлик бўлиши зарурлиги талаб этилади.

Ўспирин ёшларни касбга йўналтиришнинг икки асосий йўналиши мавжуд: касбий тарғибот ва касбий маърифат; ўқувчиларнинг қўбиятлари, мойилликлари, қизиқишларининг ривожланиши, ўқиш ҳамда ўқишдан ташқари фаолият орқали ўз-ўзига баҳо бериши.

Касбга йўналтиришда асосий роли маълумотлар эгаллайти. Яъни, иш мазмуни, шароити, меҳнатни таққиллаштириш ва аниқ бир касб бўйича билим олиш, иш ҳақи, касбнинг инсон шахсига ва соғлиғига талаблари, касб-малака имкониятлари, лавозим поғоналари (лавозим ўсишини режалаштириш); кадрларга бўлган истикболли эҳтиёж ҳақидаги маълумотлар.

Касбни, ўқиш ва иш жойини танлаш қарорининг қабул қилиниши мавжуд ҳамма маълумотларни таққослаш натижасида юзага келади, шунингдек, у ҳар бир инсоннинг маълумоти, тушунчасига боғлиқ бўлади.

Касбий маълумот ишончилиги, долзарблиги, истикболчилиги, аниқликларга мойиллиги, тушунқилиги, ўзига жалб қилиш ва эришиш реаллиги билан таққилланади. У касбий тайёргарликнинг реал объектлари, иш жойлари ҳақида етишмаётган маълумотларни қидиришга, аниқликка эҳтиёжни қўнайитиришга ундайди. Ўз навбатида, ўз кучига ишонмаслик, ҳавотирланиш, сустлик, бефарқлик ҳиссиёт-

риш ҳамда шакллантиришдан иборатдир. Ушбу даврининг етакчи кўрсаткичи бу — касбга қизиқишни қўнайитиришдир. Ўқувчиларда бўлғуси касбларга қизиқишни касбий ривожлантириш педагогик раҳбарлик жараёнини қайта ишлаб чиқиш ва жорий этиш, самарали ишлаш шартлари (ўқувчиларнинг қизиқишларида қараб алоҳида гуруҳларга ишлаш; индивидуал ёндашув; йиғит ва қизлар билан касбга йўналтириш ишларида дифференциал ёндашув; олиб борилаётган ишнинг мунтазамлиги; поғонама-поғона назорат ўтказиш ҳамда шакл ва услубларни ўрганишда ўз вақтида камчилик, ҳатоларни тўзатиш) белгиланишини талаб этади.

Бу ишда ўқувчиларни касбга йўналтириш ва психологик педагогик таъхис марказлари, шунингдек, мактаб психологлари томонидан кўрсатиладиган ёрдам муҳим аҳамиятга эга. Мактаб психологлари, афсуски, ҳозирча ўз вазибаларини тўлақонли бажаролмаяптилар.

Оммавий ахборот воситалари, жамоа ташкилотлари, ота-оналар, аҳоли, маҳалла ҳодимларининг ҳам бу ишдаги иштироки жуда муҳимдир.

Ўрта махсус, касб-хунар ҳамда олий таълим турларида шахсининг касб-хунарга эга бўлиши, меҳнат бозорига кириб бориши ва ижтимоийлашув жараёнида ўзига хослик мавжуд.

Айнан маърифий, маънавий-тарбиявий ишларда аҳолининг психологик ва физиологик хусусиятларини, савиясини, танлаган касби бўйича фаолиятнинг ўзига хослигини, меҳнат бозори талаблари ва шартларини, ишлаб чиқариш жараёнидаги ўзвийликни назарда тутиш муҳимдир.

Ушбу даврининг ўзига хослиги шундаки, коллеж ва лицей ўқувчилари асосан ўз танловларини амалга ошириб бўлган, яъни фаолият йўналишларини белгилаб олган бўладилар.

Шунинг учун тарбия ва таълим ишидаги чора-тадбирлар,

ҚИЗИҚАРЛИ АМАЛИЙ МАШҒУЛОТЛАР

ўқувчилар билимини мустаҳкамламоқда

Биология хонаси доскасидан мавзуга оид плакатлар ва методик қўлланмалар жой олган. Ҳаётининг «Қонинг шакли элементларини ўрганиш» мавзусида лаборатория ишини амалга оширмоқда. Дарсда кўргазмалар куралиб, одам ва бақа қонининг тузилишини микроскопда кузатиш мақсад қилинди, зарур микроэлементлар тайёрланди...

Жиззах шаҳридаги 13-умумтаълим мактаби биология фани ўқитувчиси Манзура Дадабоева ҳар бир машғулотида ана шундай қизиқарли лаборатория ишини ўтказишга интилади. Негаки, мавзунини ўқувчиларга содда ва таъсирчан усулларда тушунтиришга одатланган. Бунинг учун инновацион технологиялар ва мультимедиа воситаларидан ҳам унумли фойдаланади. Бугун эса микроскопни иш ҳолатига келтириб, тайёрланган намуналарни кузатувдан ўтказди. Бу жараёнда ўқувчилар одам ва бақа қони тузилишидаги фарқларни ўз кўзлари билан куришти.

— Амалий машғулот чоғида қизил ва оқ қон таначаларини бевоқиф кузатдик, — дейди ўқувчи Олим Саид-

кулов. — Бундай лаборатория ишлари биз учун жуда мароқли. Минг марта эшитгандан бир марта кўрган афзал, деганларидек, амалий машғулоти пайти ўрганганларимиз эсимиздан ҳеч чиқмайди.

Манзура Дадабоева тўғрақларни ҳам ноанъанавий тарзда ташкил этиб, ўқувчиларнинг иқтидорини янада ривожлантиришга интиломоқда. Аини пайтда 15 нафар фанга иштиёқи баланд болалар билан ишляпти. Ўқувчилари мактабдаги «Табиий фанлар билимдонлари» беллашувига фаол иштирок этишади.

Айтиш жоизки, таълим муассасасида «Ёш биологлар» тўғраги самарали фаолият кўрсатиб келмоқда. Ранг-баранг мавзулардаги қизиқарли

суҳбатлар, учрашув ва баҳс-мунозаралар ташкил этиш аъёнага айланган. Масалан, «Биология — ҳаёт ҳақидаги фан», «Табиатнинг ўзи шифокор» мавзуларида ўтказилган тадбирлар ўқувчиларда катта қизиқиш уйғотди. Шу билан бирга табиатнинг мўъжизакор масканлари ва музейларга саёҳат уюштириш ҳам катта қилинмади. Бундай сайёҳаракатлар самараси ўлароқ Жавлон Омонхонов ўтган йили фанлар олимпиадасининг шаҳар ва вилоят босқичида совринли ўринни қўлга киритди. Озод Худойназаров, Мадина Муродқосимова, Ваҳоб Баратов сингари иқтидорли ўқувчилар эса бу йили беллашувларга пухта ҳозирлик кўришляпти.

— Аини пайтда мактабда 32та фан тўғраги фаолият кўрсатмоқда, — дейди директорнинг ўқув ишлари бўйича ўринбосари Воҳид Ғафуров. — Зукко болаларни аниқлаб, ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш доимий диққат-этиборимизда.

Абдусаттор СОДИҚОВ,
«Ma'rifat» мухбири

Бола тарбиясига қўни-қўшини, маҳалла-қўй ҳам ўзини масъул деб билиши бизга ажодлардан мерос аъёна. Бугун ёш авлод тарбиясида амалга оширляётган оила, мактаб ва маҳалла ҳамкорлигида ушбу аъёна ўз ҳаётини ифодасини топмоқда. Самарқанд шаҳридаги 9-умумтаълим мактабида ана шундай ҳамкорлик намунаси йўлга қўйилган.

Jarayon

750 ўқувчи таълим олаётган муассасанинг маънавият маркази қошида «Оила, маҳалла, мактаб ҳамкорлиги» маркази ташкил этилган. Бу ерда «Саховатли болалар», «Зулфияхоним қизлари» каби тур-

ИБРАТГА АРЗИГУЛИК ҲАМКОРЛИК

КОНСТИТУЦИЯ БИЛИМДОНЛАРИ

Президентимизнинг шу йил 24 октябрда имзоланган «Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганнинг йигирма йиллик санасини нишонлашга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тўғрисида»ги фармойиши асосида юртимизда ушбу тадбирга қизғин ҳозирлик кўриломоқда.

Самарқанд ҳуқуқшунослик коллежида ташкил этилган «Конституция — бахтимиз пойдевори» мавзусидаги тадбирда ҳуқуқшунос олимлар, вилоятдаги ҳуқуқ-тартибот идоралари масъул ходимлари томонидан ўқувчи-ёшларга Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг миллий давлатчилигимиз аъёналарига мос ўзига хос жиҳатлари ҳамда Асосий Қонунимизни янада такомиллаштириш борасида олиб бориляётган ишлар ҳақида кенг маълумотлар берилди.

Суратда: Самарқанд ҳуқуқшунослик коллежи ўқувчилари Ғолиббек Сафаров ва Парвина Ғошова коллежда Ўзбекистон Конституцияси қабул қилинганлигининг 20 йиллиги муносабати билан ташкил этилган кўргазмада.

Алишер ИСРОИЛОВ (ЎЗА) олган сурат.

БИЛИМЛАР БЕЛЛАШУВИГА ТАЙЁРГАРЛИК БОШЛАНДИ

Мактаб ўқувчилари ўртасида ўтказиб келинаётган билимлар беллашувининг қўламини ва нуфузини йил сайин ортиб бормоқда. Бу йил ҳам ушбу танловни Низом талабларига мувофиқ ҳар тарафлама самарали ташкил этишга қаратилган тайёргарлик ишлари қизғин олиб бориляпти. Қорақалпоғистон Республикасида ҳам ушбу нуфузли танловнинг жорий йилги баҳсларини юқори савияда ташкил этиш юзасидан амалий ишлар бошлаб юборилди.

14—17 ноябрь кунлари Қорақалпоғистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги томонидан Халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш туман (шаҳар) бўлимлари мутахассислари, мактаб директорининг ўқув-тарбиявий ишлар бўйича ўринбосарлари, тажрибали ўқитувчилар иштирокида ушбу мавзуга бағишланган ўқув-семинар бўлиб ўтди. Унда режа асосида жойларга бириктириладиган масъул шахслар-

нинг вазифалари, баҳолаш мезонидagi янгилликлар, ўтказиш мундари, беллашувнинг назорат материалларини ишлаб чиқиш ва унга қўйиладиган талаблар, натижаларни таҳлил этиш ва бошқа вазифалар бўйича тушунтириш ишлари олиб борилади.

— Жумладан, бу йилги билимлар беллашувига 55 баллдан юқори балл тўплаган ўқувчиларнинг барчаси кейинги босқичда иштирок этиши, умумтаълим мактаблари ва айрим фанлар чуқур ўқитиладиган

таълим муассасалари ўқувчиларининг танловда биргаликда қатнашиши, олдинги йили яхши кўрсаткичга эришган ўқувчиларнинг кейинги босқичда тўғридан-тўғри иштироки каби янгилликлар бўйича кенг маълумотлар берилди, — дейди Қорақалпоғистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг давлат таълим стандартлари мониторинги бошқармаси бошлиғи Ж.Идиятдинов.

Эслатиб ўтиш жоизки, билимлар беллашувининг 1-босқичи декабрь-январь ойларида, 2-босқич январь-февраль ойларида, 3-босқич март ойининг учинчи ўн кунлигида, 4-босқич эса апрель ойининг учинчи ўн кунлигида ўтказилиши белгиланган.

Азамат ПИРНИЯЗОВ,
«Ma'rifat» мухбири

ли клублар фаолият олиб бормоқда. Маҳалла аҳлидан иборат марказ фаоллари эса ушбу клуб ва жамоалар фаолиятини кузатиш билан бирга, ўқувчиларнинг билим олиши, фанлардан ўзлаштириши, дарсларга қатнашиш давомати, тартиб-интизомини ҳам эътибордан четда қолдиришляпти.

— Таълим даргоҳимиз ва маҳаллалар ўртасидаги ҳамкорлик яхши йўлга қўйилган, — дейди мактаб директори Д.Мавлонова. — Ҳафтанинг ҳар жума кунини «Оила, маҳалла, мактаб ҳамкорлиги» марказида ота-оналар йиғилишади ва ўқитувчилар билан ҳар бир боланинг ўқиши, юриш-туриши, тартиб-интизоми хусусида фикр алмашади. Юзага келган муаммоларга ечим топишга ҳаракат қилишади.

Марказ қошидаги гуруҳларнинг фаолияти аниқ мақсадга йўналтирилган. Масалан, «Зулфияхоним қизлари»нинг 20га яқин аъёси бўлиб, мактабда ўтказилаётган шеърхонлик кечалари, байрам тадбирларида зукко ва билимдонлигини намоён этади. Бадий гимнастика, шахмат, стол тенниси, қўл жанги, баскетбол тўғрақларининг бир юз элликка яқин аъёлари мактабда соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиб келишмоқда.

Шаҳар ҳокимлиги ҳузуридаги тарғибот-ташвиқот гуруҳи вакиллари билан ҳамкорликда мактабда қатор тадбирлар ўтказилмоқда. Ёшларни турли оқимлар таъсирдан сақлаш мақсадида Рухобод масжиди, Хўжа Аҳрор Валий масжиди имом-хатиблари, ИИБ участка нозирлари, маҳалла фаоллари иштирокида учрашув ва давра суҳбатлари уюштирилмоқда.

Ёш авлодни маънан етук, жисмонан баркамол этиб тарбиялаш йўлида мактаб жамоаси амалга оширляётган ишлар қўламини кенг.

Ҳаким ЖҰРАЕВ,
«Ma'rifat» мухбири

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Ўтган қисқа вақт мобайнида бу ерда Ўзбекистоннинг солиқлиги сақлаш, таълим ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга оид тажриба ва ютуқларига бағишланган учта йирик халқаро анжуман юқори савияда ташкил этилди. Уларда иштирок этган Жаҳон солиқлиги сақлаш ташкилоти Бош директори Маргарет Чен, Осиё тараққиёт банки президенти Харухико Курода, Жаҳон банки ва халқаро молия корпорацияси вице-президенти Джанамитра Деван ва бошқа нуфузли меҳмонлар мухташам "Маърифат маркази" тимсолида халқимизнинг бунёдкорлик салоҳиятига юксак баҳо берди.

Бетакорр кошона

Миллий ва замонавий архитектура услубларини ўзида мухтасам этган бу мухташам кошона Ватанимизнинг бош майдонига туташ ҳудудда Ёшлар ижод саройи, Тасвирий санъат галереяси, Пойтахт бизнес маркази каби маҳаббатли иншоотлар билан яхлит композиция ҳосил қилган.

Бино йўлакларига пок ният ва эзгу амаллар рамзи бўлган оқ мрамрлар ётқизилган. Махмуа деразаларига миллий бирлигимиз тимсоли — саккиз қиррали юлдуз шаклидаги узун панжаралар ўрнатилган. Бино ташқарисидаги бетакорр ландшафт дизайни ва мусликий фаввора ҳамюртларимиз ва хорижий меҳмонларнинг сезимли сайроғоҳига айланган.

— Асосан йирик анжуманларни ўтказишга мўлжалланган Симпозиумлар саройи кўрку салобати, бетакорр безаклари билан жуда ноёб ҳисобланади, — дейди "Маърифат маркази" ихтисослаштирилган дирекцияси директори Шерзодхўжа Хабибуллаҳўжа. — Хусусан, саройнинг 1000 ўринли катта залида меъморий ечимига кўра дунё тажрибасида кам учрайдиган гumbаз атрофи бўйлаб жойлаштирилган 36 дереза кун давомида табиий ёруғлигини таъминлайди. Дереза ости ва гumbаз ичидаги махсус мосламалар ёрдамида зал ҳавоси мунтазам янгиланиб туради.

Зал асосан мамлакатимизда ишлаб чиқарилган мебеллар ва замонавий ахборот-коммуникация технологиялари билан жиҳозланган. Барча компьютерлар интернетга симсиз уланган.

Сарой вестибюлидаги йирик "Asfour" қандили оппоқ мрамрларда бетакорр жило берса, миллий ёғоч ўймакорлигининг ноёб намунаси бўлган учта дарвоза халқимизга хос эзгу фикр, эзгу сўз, эзгу амал билан ҳаётга қадам қўйишининг ўзига хос тимсолидир.

Маъжмунинг ҳар бир қисми ёруғлик таъсирида ўзидан нур таратади ва уларнинг ҳар бири ўзига хос алоҳида асардир.

Маърифат камалаги

Давлатимиз раҳбарининг ғояси асосида Симпозиумлар саройи вестибюлидаги деворларга ёқут, феруза, зумрад, лоҳувард, малахит (яшилтош), яшма каби ноёб, табиий ва қимматбаҳо тошлардан ясалган маҳаббатли икки панно шакли, нақшлари ва мазмун-мо-

ҳиятига кўра инсон тасавури ва тафаккурининг ноёб маҳсулидир.

"Қуёшга интилган навқирон Ўзбекистон" панноси марказидаги мовий (тинчлик ва маънавий қудрат) ва кўк (тириклик ва бунёдкорликка интилиш) рангли халқа мамлакатимиз мустақилиги ва изчил ривожланаётганининг ифодаси.

Айланадаги қизил ва оқ ранглар халқимизнинг жўшқин ҳаёти, томирларимизда оқаётган қон умримизни поклик ва эзгулик билан мунаввар қилишни англатади. Доиранинг таянчи сифатида оила ва халқ рамзи бўлган анор дарахти ва меваларининг силуети тасвирланган. Бу навқиронлик, улуг'лик ва меҳнат завқи рамзи ҳамдир.

Паннода замин ва замон шиддати, инсон онги ва башарият ҳаётида давом этаёт-

кутубхонамиз фаолиятига замонавий кутубхоначилик тажрибасининг энг самарали жиҳатлари татбиқ этилмоқда, — дейди Миллий кутубхона директори Асадхон Хўжаев. — Хусусан, барча ахборот-коммуникация технологиялари янги-ланди. Ходимларнинг иш ҳақи оширилди. Жорий йилнинг ўтган даврида кутубхона фонди 6,5 миллиондан зиёд нусхага етди. Жумладан, фонд 19,4 минг босма ва 304 минг электрон нусхадаги янги адабиётлар билан бойитилди.

Германия, АҚШ, Хитой, Япония, Буюк Британия, Швейцария, Россия каби ўндан ортқ давлатдаги 24 нуфузли кутубхона билан ҳамкорлик ўрнатилган. Китобхоналар учун EBSCO Publishing, Oxford University, JSTOR, Aluka, Emerald Springer, Cambridge Journals Online каби халқаро илмий-тадқиқот ман-

веб-камера воситасида автоматик жойлаштирилаётир.

Кутубхонадаги интерфал китоб қурилмасидаги электрон китоблар саҳифасини арақлаш учун мониторга бармоқ билан таъсир этиш кифоя. Шу тарзда сенсорли киоск орқали мазкур кутубхона, қадимий шаҳарларимиз ва улуг' алло-маларимиз ҳаёти ҳақида маълумот олиш, ҳатто китоб буюртма бериш мумкин.

Кичик музейда 16 минглик ноёб кўлэзма ва тошбосма асарлар фондидан намуналар илк марта очик намоишга қўйилган. Абул Ҳасан ал-Мавардийнинг "Ал-аҳқамус султония вал вилостуд динийа" (1058 йил), Махмуд аз-Замаҳшарийнинг "Муқаддимат ул-адаб" (1308 йил), Алишер Навоийнинг "Девон" кўлэзмалари шулар жумласидандир.

"Болалар хонаси"да етти ёшгача бўлган болалар учун

лат ва халқаро стандартлар ҳақидаги 543,6 мингдан ортқ ҳужжатлар, "Ўзбекистон"да мамлакатимиз ва жаҳон тарихига оид асарлар, "Адолат"да юридик адабиётлар ва маълумотномалар мавжуд. Ёнг катта ўқув зали — "Тафаккур"да бир вақтнинг ўзида 100 киши муролаб қилиши мумкин. Ўттиз минглик фондга эга бу залдан ёнг кўп сўраладиган китоблар, матбуот нашрларини топиш мумкин. "Жаҳон" хорижий адабиётлар ўқув залида 75 тилдаги 370 мингдан ортқ китоб мавжуд.

Бу ўқув заллари, айниқса, ёшлар билан ғавҳум. Уларнинг ҳар бири ўз олдида улкан мақсадлар қўйган. Хусусан, Зангиота бизнесни ривожлантириш касб-ҳуна қоллежи ўқувчиси Шўҳрат Абдувоҳидов бу ерда дарсларни тайёрлаш билан бирга, GMAT, SAT, TOEFL, IELTS каби математика ва инглиз тили фанларидан халқаро дарсликлари, араб, испан тилларини ўрганмоқда. Тошкент табииёт академияси қошидаги академик лицейни битирган Нодира Носирова Сингапур менежментни ривожлантириш институтининг Тошкент шаҳар филиали талабаси бўлиш учун имтиҳонларга ҳозирланмоқда.

"Илим" ўқув залида илмий ходимлар мустақиллик йилларида мамлакатимиз ва хорижда ҳимоя қилинган диссертация ва рефератлардан фойдаланиш имконига эга. Масалан, Банк-молия академияси давлат молиясини бошқариш факультети 2-босқич магистранти Бахтиёр Абдуллаев "Ерларнинг мелiorиор холатини яхшилаш Давлат дастурини молиявий таъминлаш самардорлигини ошириш йўллари" мавзусидаги магистрик диссертациясини тайёрламоқда.

— Кутубхонада яратилган замонавий шароит туфайли диссертацияларни ўқиш билан бирга, интернет орқали бу йўналишда Хитой ва Америкада амалга оширилган лойиҳалар ва ёндашувларни ҳам ўрганяпман, — дейди Б.Абдуллаев. — Баъзи хориқ кутубхоналарида бўлганман, аммо бундай қулай шароитлар бошқа жойда кам учрайди. Айниқса, хориждаги қатор илмий-тадқиқот муассасаларининг илмий базасидан бепул фойдаланиш имкони яратилгани биз, ёшлар учун ниҳоятда муҳимдир.

...Бугун қатор мамлакатларда иқтисодий инқироз, табиий офатлар, ички можаролар оқибатида моддий эҳтиёжлар, бошқача айтганда, қорингами биринчи ўринга чиқиб қолган. Тараққий этган давлатларда эса «оммавий маданият» ёшларни ўз домига тортиб, ҳимият маънавий таянчларини тобора емирмоқда.

Мамлакатимизда эса "Маърифат маркази" каби кўплаб илм-зиё, маънавият ва маърифат марказлари барпо этилмоқда. Бу юртимизда тинчлик-осойишталик ҳукм сураётгани, тотув ва файзли ҳаётимиз туфайлидир. Зотан, бугунидан рози ва эртанги кунга ишончи мустаҳкам халқ эзгулик ва маърифатга интилиб яшайди. Теран маънавий томирларга эга халқнинг келажаги буюк, йўли ҳамisha ойдin бўлади.

Умид ЁКУБОВ,
Ўза шарҳловчиси

ТЕРАН ТАФАККУР ВА ЮКСАК МАЪНАВИЯТ МАРКАЗИ

ган қарама-қаршилиқлар (эзгулик ва ёвузлик, маърифат ва жаҳолат кураши) турли контрастларда катта маҳорат билан ифодаланган. Паннонинг тўрт четидида қизил тасмалар (тараққиёт кутблари) шокиллари ва ўртаси сариқ (қувват тафти) рангда.

"Маърифат бўстони" панноси шарқона нақшлардан ясалган бир хил кўринишдаги икита ярим композиция ҳосиласи. Унда инсон учун азалии ва абадий муаммо — "Ҳаётнинг мазмуни нима?", деган саволга турли миллий нақшлар воситасида жавоб ифодаланган. Барқамоллик, маърифат тимсоли бўлган боғ унга янада боғ маъно беради.

Асарда олам ўзгариши учун, аввало, одам, унинг қалби, мезонлари ва дунёқарашини ўзгариши лозимлиги, маърифат билан улуг'лиқга эришиш ҳам, жаҳолат билан тубанлик ботқоқига ботиш ҳам одамнинг ўзига боғлиқлиги эслатилади. Зеро, Президентимиз таъкидлаганидек, одамзот бу дунёда руҳан қол бўлиб, иродаси бақувват, иймони бутун, виждони уйғоқ бўлиб яшамас экан, инсон ҳаётининг маъносини ҳам йўқолади.

Бош кутубхонада замон нафаси

"Маърифат маркази"да жойлашган Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонасида бир бор бўлган киши унинг фаолиятида янги давр бошланганига амин бўлади. Давлатимиз раҳбарининг 2012 йил 20 марта қабул қилинган "Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси ахборот-ресурс маркази фаолиятини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори бу борада дастуриламал бўлиб хизмат қилмоқда.

— Президентимизнинг мазкур қарори асосида Миллий

баларидан бепул фойдаланиш имкони яратилди.

Китобларни қайта тиклаш ва электрон нусхага ўтказиш жараёни ҳам замонавийлаштирилди. Жумладан, Италиянинг "Zechini" компаниясининг матбаа ускунаси олиб келинган, олдин кўнда бажарилган муқова тайёрлаш ва блокларни зичлаш ишлари техника зиммасига юкланди. Хитойнинг "Purflux" ускунаси босма табокларни тикиш ишларини янада осонлаштирди.

Кутубхона фондиди давр талаблари асосида электрон шаклга ўтказиш ва рақамлаштириш учун Австрияда ишлаб чиқарилган профессионал сканерлар олиб келинди. Масалан, "Xinocans 700" икки томонлама нусха кўчирувчи рангли сканер А3 форматдаги ҳужжатларни 1-1,5 дақиқада сканерлайди. "Qiden VSPBS" робот сканери эса нодир китобларни бузмаган ҳолда ўзи арақлаб, ўзи нусхалайди.

Илгари фотоплёнка кўринишдаги ҳужжатлар экран орқали ўқилган бўлса, бугун улар "Mekel m 200" сканери воситасида 1-2 дақиқада электрон форматга ўтказилмоқда. Шунингдек, нашриёт-матбаа хизмати тўлиқ замонавий ускуналар билан таъминлангани туфайли китоб, буклет, журнал, расмий альбомлар тайёрлаш ишлари янада тезлашди.

Давр билан ҳамкадам

Миллий кутубхонада хизмат кўрсатиш сифати замон талаблари даражасига кўтарилгани туфайли жорий йилда китобхонлар қатнови 2 баробар ошиб, қарийб 1 миллионни ташкил этди. Бу ерга ҳар қуни ўртача 2 мингга яқин китобхон келмоқда.

Илгари китобхонлар оддий гувоҳнома оидан бўлса, бугун уларга махсус ID-картаси берилмоқда. Унга аъзо бўлувчининг расми шу ернинг ўзида

турли ўйинчоқлар, аквариум, ўқув қуроллари, эртак китоблар мавжуд. Ота-оналар мутолаа қилгунча бу ерда болаларга қараб турилади. Кинозалда мустақиллик йилларида халқимиз эришган ютуқлар, улуг' аллоамаларимиз, қадимий шаҳарларимиз ҳақидаги кинофильмлар намоиш этилмоқда.

Кутубхона етти қаватли бўлиб, ер остидаги икки қават фонддан иборат. Бу ноёб фонд илгари пойтахтимизнинг уч жойида сақланган бўлса, энди марказлаштирилди. Китобларни сифатли сақлаш учун замонавий мобил стелаж олиб келинди. Илгари сўралган китоб ё газета-журнални ўқув залига келтириш учун кутубхоначи опалар камиди ярим соат йўл босишига тўғри келган бўлса, бугун бу жараён 345 метрли телелифт ва 100 килограмм юкни кўтаришга мўлжалланган лифт воситасида бажарилмоқда. Бу буюртмани китобхонга етказиб бериш вақтини икки баробар қисқартириш имконини берди.

Янги ғоялар манбаи

Кутубхонадаги 12 ўқув зали замонавий жиҳозланиб, тўлиқ компьютерлаштирилган. Масалан, 2010 йили китобхонлар учун 40 компьютер хизмат қилган бўлса, бугун уларнинг сони 250 дан зиёддир. Кутубхона биносидан бепул Wi-Fi тизими ишлаб турибди. Китобхон ўзи билан "ноут-бук" олиб келиб, интернетдан челловсиз фойдаланиши мумкин. Ҳозир ҳар қуни 800—1000 нафар киши бу ерда глобал ахборот тармоғидан фойдаланмоқда.

Ҳар бир ўқув зали маълум йўналишга ихтисослаштирилган. Масалан, "Истиқбол" ўқув залида талабалар учун китоб-журналлар, "Тадбиркор"да иқтисодий адабиётлар ва бизнесга оид меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар, "Бунёдкор"да меъёрий-техник адабиётлар, дав-

**2013 йилда ҚИШЛОҚЛАРДА ИМТИЁЗЛИ
КРЕДИТ АСОСИДА ҚУРИЛАДІГАН
ЗАМОНАВИЙ УЙ-ЖОЙЛАР УЧУН
БУЙОРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИШ БОШЛАНДИ!**

2013 йилда ЯНГИ УЙ ЭШИКЛАРИНИ ОЧИНГ!

- Қишлоқ жойларда истиқомат қилувчи ҳар бир фуқаро учун янги уй сотиб олиш имконияти.
- Қўлай жойлашув: дўкон, мактабларга яқин жойда.
- Замонавий дизайндаги уйлар.
- Ҳар бир уй-жой 6 сотих ер майдонига эга.
- Ичимлик суви, электр энергияси, табиий газ билан таъминланган ҳамда текис ва равион йўлларга эга.

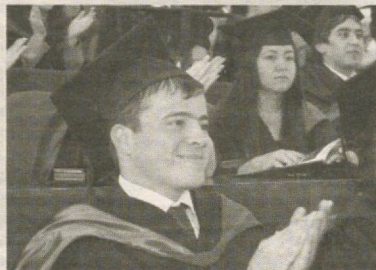

Янги уйда оилаңгиз билан бирга фаровон ҳаёт кечиринг.

**Оилаңгиз учун ёрқин КЕЛАЖАК
ЭШИКЛАРИНИ ОЧИНГ!**

- Имтиёзли ипотека кредити орқали тежаб қилинган маблағиңгиз оилавиЙ режалар ва орзуларни амалга ошириш учун сарфланади.
- Янги уйлар янада яхшироқ турмуш тарзи ҳамда оилавиЙ тадбиркорлик учун кенг имкониятлар яратади.

• Янги уйлар Сиз учун узоқ муддатли сармоя ва фарзандлар учун мерос.

**Келажақ учун ЖАМҒАРМА
ЭШИКЛАРИНИ ОЧИНГ!**

- Омонатлигизни кўпайтириш имконияти.
- Имтиёзли фонд ставкасида 15 йил муддатга ипотека кредити.
- Солиқлардан озод қилинган ипотека тўловлари.
- Маош миқдори йиллар давомида кўпайса ҳам, ипотека тўловлари 15 йил давомида ўзгармайди.
- Солиқдан озод қилинган қурилиш жараёни – тежамкорлик ва арзон нархлар гарови.

**Замонавий қурилиш моллари ва ЮКОРИ
СИФАТЛИ УЙ ЭШИКЛАРИНИ ОЧИНГ!**

- Танловдан ўтган пудратчи қурувчилар ва қурилиш сифатининг юқорилиги.
- Бир йиллик сифат кафолати.
- Улғуржи нархларда юқори сифатли замонавий қурилиш моллари.

Марҳамат, мурожат қилинг!

- Туман ёки вилоят ҳокимликларига.
- Қишлоқ ёки маҳалла фуқаролар йиғинларига.
- "Қамолот" ЁИХ бўлиmlаларига.
- Хотин-қизлар кўмиталарига.
- Қишлоқ қурилиш банк филиалларига, мини банкларига.
- Қишлоқ қурилиш инвест филиалларига.

100060, Тошкент шаҳар, Шаҳрисабз, 36
Тел.: (+998 71) 150-93-39
Факс: (+998 71) 150-39-93
www.qqb.uz
e-mail: headoffice@qqb.uz

**Камолиддин Бехзод номидаги Миллий рассомлик ва
дизайн институти қуйидаги кафедралар бўйича профессор,
доцент, катта ўқитувчи, ўқитувчи лавозимларига
ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ**

I. Дастгоҳли рангтасвир кафедраси

1. Кафедра мудири.
2. Профессор.
3. Катта ўқитувчи.
4. Ўқитувчи.

II. Чизматасвир кафедраси

1. Ўқитувчи.

III. Ҳайкалтарошлик кафедраси

1. Кафедра мудири.
2. Доцент.
3. Ўқитувчи.

**IV. Маҳобатли рангтасвир
кафедраси**

1. Кафедра мудири.
2. Катта ўқитувчи.
3. Ўқитувчи.

V. Театр беағи рангтасвири кафедраси

1. Катта ўқитувчи.

VI. Дизайн кафедраси

1. Кафедра мудири.
2. Катта ўқитувчи.
3. Ўқитувчи.

**VII. Бадиий кулол ва таъмирлаш
кафедраси**

1. Катта ўқитувчи.
2. Ўқитувчи.

**VIII. Китоб графикаси ва миниатюра
кафедраси**

1. Катта ўқитувчи.
2. Ўқитувчи.

IX. Либос дизайни кафедраси

1. Ўқитувчи.

**X. Ижтимоий фанлар, тиллар ва
адабиёт кафедраси**

1. Кафедра мудири.
2. Профессор.
3. Ўқитувчи.

**XI. Реклама ва амалий графика
кафедраси**

1. Катта ўқитувчи.
2. Ўқитувчи.

**XII. Педагогика ва касбий таълим
кафедраси**

1. Доцент.

**XIII. Информатика ва менежмент
кафедраси**

1. Катта ўқитувчи.

Танловда иштирок этишни хоҳловчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим қилишлари лозим:

- институт ректори номига ариза;
- ходимлар шахсий варақаси;
- олий маълумоти, илмий даражаси, илмий унвони ҳақида диплом ва аттестатларининг нусхалари;
- илмий ва ўқув методик ишлари, ижодий ишлари рўйхати, ижодий ишлар фотоальбоми, каталоглар.

Ҳужжатлар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой муддат ичида мазкур институтнинг ходимлар бўлими томонидан қабул қилинади.

**Манзилимиз: 70000, Тошкент шаҳри, Содиқ Азимов кўчаси, 35-уй.
Тел: 232-18-10, 232-17-61**

Лаҳзалар ҳикмати

“Ҳамма унга интилиб яшайди, етган сўнг армон қилади. Нима у?”

Бу саволга “Заковат”чилар “умр” деб жавоб беришди.

Тезкор аср деймиз. Қайноқ ҳаёт деган таъриф бор. Умрнинг шиддатини кўз очиб юмгунча ўтган лаҳзага қиёслаймиз. Кунлар, ҳафталар, ойлар ғизиллаб ўтаверади. Қўлимиз энди тегишли йилнинг рақамини ёзишга ўрганганда кейингиси яқинлашади.

Қаёққа ошиқамиз?! Минг елиб-югурганда ҳам, шу коинот бағридаги Ердан узокқа боролмаймиз-ку. Бир жихатдан, шошилмасамиз ҳам бўлмайди. Кимга қанча умр берилгани Яратганга аён. Шу ғанимат имконни ғафлатда ўтказмайлик деймиз. Лекин уйғоқлик ва ғафлат тушунчалари ҳам нисбий экан. Туну кун тиним билмай ҳаракатда бўлиб, ўз манфаатидан нарини

нига маҳалласи яради.

«Маҳалланг

— ота-онанг» деган гап бежиз айтилмаган.

Эссе

Ундайларга қарата «Йўқ, сизлар айтгандай эмас», дегинг келади. Агарки давлатимиз раҳбари юртимизда таркиб топган эзгу аъёнага асосланиб, 2012 йилни «Мустақкам оила йили» деб номлаган экан, бу азму қарорда халқимиз қалбининг туб-тубидан жой олган олижаноб мақсад мужассам бўлган. Президент нияти — халқнинг ниятидир.

Ҳеч ким ўз ҳаётини оиласиз тасаввур қилолмайди. Ҳеч ким ўз бахтига оиласиз эришолмайди.

Айтайлик, спортчи дунёнинг бошқа бурчагидега зафар кучди. Бу ютуқнинг оилага қандай дахли бор дейсизми? Унинг спортга қизиқиши, рағбати аслида оиланинг эътибори, мадади тўғрисида пайдо бўлган.

Бахтиёрлик мезони

— Қўшнижон, меҳмонларингиз бизникига киришмаса, хафа бўла-ман-а...

— Сизни хафа қиладиган одам бу дунёда йўқ, хотирингиз жам бўлсин.

(Остонадаги суҳбат)

Яқинда хориж матбуотида эълон қилинган британиялик олимларнинг тадқиқот натижалари ҳақида ўйлаб қолдим. «Инсон ўз ҳаётининг қайси палласида бахтиёр яшайди?» деган саволга жавоб излаб, ўн минг одамнинг умрини таҳлил қилиб кўришибди. Пировардида ҳулоса шундай бўлади: қирқ беш ёшдан кейин бахтли ҳаёт бошланаркан. Сабаб? Эмишки, бу ёшга етган одам ёшлик давридаги орзуларининг қай бири сароб, қай бири ҳақиқат эканини англаб етади. Бундан бу ёғига ортиқча режалар белгиламайди. Ўз имкониятларига реал

2012-yil —
Mustahkam oila
yili

ЯХШИЛИКНИ ЯХШИЛАРДАН ЎРГАНМОҚ КЕРАК

Шаҳрихон туманининг Оқолтин қишлоғи аҳли Абдумуталлиб ака билан Инобатхон ая оиласини ҳурмат билан тилга олишадиган. Абдумуталлиб Аҳмаджонов умр бўйи ўқитувчилик қилиб, қишлоқ ёшларига сиғдирилган билим берди. Ўз касбига ихлос ва садоқати юксаклиги, ҳалол, ростгўй, талабчанлиги билан қишлоқда, мактаб жамоасида катта ҳурматга сазовор бўлди. Шу боис ҳаётдан кетса-да, эл-юрт орасида обрўси юксаклигича қолди. Фарзандлари отасидан қолган ноёб хазина — қимматбаҳо китобларни ҳануз кўз қорачиғидек сақлашади.

Бу хонадонда ортиқча гап-сўзларга ҳеч ўрин йўқ. Каттаю кичик — ҳамма ўз вазифаси ва масъулиятини яхши тушунади.

— Оиламизда гўстона баҳс-мулоҳаза тарзигаги тортишувлар бўлиб туради. Аммо гап қайтарилар, сўкишиш ва жанжаллардан етти тош нари юрамиз, — дейди биз билан суҳбатда Инобатхон ая Мўминова. — Маҳалладаги айрим нотинч оилаларда ҳар хил асоссиз тортишувларга гувоҳ бўламан. Шунда уларга оилани мана шундай аччиқ гап-сўзлар пароканда қилишини тушунтираман.

Шаҳрихонлик бу оилادا соғлом муҳит ҳукмронлиги хонадондан фойз аримаслигига ҳам кўриниб туради. Ҳа, яхшилардан ҳар қанча ўрганса арзийди.

О.СИДДИҚОВ,
«Ma'rifat» муҳбири

КЎЗМУНЧОҚ

кўрмаган одамни ғафлатда эмас дея оламизми?!

Замондошим! Бир лаҳза тин олиб, қаёққа кетаётганимизни англаб олайлик. Шунча югур-югурлар бирор натижа бердимиз? Кимдир бизнинг уринишимиздан баҳра олдимиз? Бирор хонадондаги қора кумғоннинг қайнашига ўтказмайлик деймиз. Лекин уйғоқлик ва ғафлат тушунчалари ҳам нисбий экан. Туну кун тиним билмай ҳаракатда бўлиб, ўз манфаатидан нарини

Бошидан ўтган табибми?

Тўйга айтса, боринг. Боролмасангиз, кейинроқ табриклар қўйса бўлади. Таъзияга айтмаса ҳам боринг. Илож тополмасангиз, кейин ҳам кўнгул сўраш мумкин. Беморни кўришга эса кечикманг. Кейин иложсиз қолиш мумкин.

(Тўқсон яшар Фозил
отанинг насиҳати)

Грузин ёзувчиси Нодар Думбадзе-нинг «Абадият қонуни» асаридаги қаҳрамон «Аслида, инсон ўз ҳаёти ҳақида бафуржа ўйлаб кўриши учун касалхонага тушиши керак экан», дейди. Бундай сабоқ олиш учун неча марта бемор тўшагидега ётиш керак? Албатта пешона деворига урилиши шартми? Унда кеч бўлиб қолса-чи?

Асрлар алмашинуви, тузумлар эврилиши, қадриятлар мезонидеги ўзгаришлар инсониятни чуқурроқ мушоҳада юриштишга ундаши керак эмасми?! Ўзбекистонимизда 2012 йил «Мустақкам оила йили» деб аталди. Бу ҳақда газеталарнинг ҳар бир сонидега мазкур рунда чиқишлар бўлаяпти. Телевидение, радио ва бошқа оммавий ахборот воситалари шуни бетиним ёдга солади. Ибратли оилалар, улардаги ажойиб муҳит ҳаётини мисоллар ёрдамида ҳикоя қилинапти.

Баъзан ўйлаб қоламан: ишқилиб, айрим юзакни ўйлайдиган кимсалар бу гапларни шунчаки тарғибот тарзида қабул қилмасмикан?! Ҳа энди, радиода ниманидир гапириши керак-ку, қабилида. «Муҳбир ёзса, қалам ҳақини олади-да», дегувчилар ҳам йўқ эмас-да.

Оиладан четда бахт йўқ

Йигити оилада ёлғиз эди: ака-ука, опа-сингил пешонасига битмаган эди. Лекин яккаланиб қолмади, унинг ку-

Ҳаммамиз яшайдиган уйимизнинг ёруғ, чарогон бўлишини истаймиз. Ҳар бир хонадон бахтли бўлса, бутун маҳалла обод ва файзлидир. Барча маҳалла обод ва файзли бўлса, яхлит Ватанимиз гўзал ва кўркам қиёфа касб этади. Яна нима керак инсон учун?!

Эзгу ниятларнинг айтилгани яхши. Айни пайтда шу ният рўёби учун ҳар бир фуқаро ўзини масъул ҳисобламоғи муҳимдир. Ҳўш, оила мустақкам бўлиши учун сиз нима иш қилдингиз? Сиз шу оиланинг фарзандисиз, ота-она, ака-ука, опа-сингиллар олдида ўз бурчингизни адо этдингизми? Сиз катта оиланинг отасисиз, аввало, ўғил-келиндарингизга, қиз-куёвларингизга намуна бўла олдингизми? Хонадонингиз бағрида туғилган янги оилаларга бахтли турмуш қуриши сари йўланма бердингизми? Бугун сизнинг таваллуд кунингиз. Ҳамма — фарзандлар, набиралар атрофингизда парвона. Уларнинг бари сизни ҳар доим соғ-омон, бардам-бақувват кўришни исташади. Эҳтимол, кўнгилларидеги ниятларни тўла ифода қила олишмас, лекин уларнинг кўзларида сизга меҳр чарақлаб турибди. Ўзи, оилавий қувончдан юқори турувчи яна нима бор бу дунёда?!

Гап шундаки, бахтли ҳаёт учун ҳеч бир фавқуллодда мўъжиза талаб қилинмайди. Оддий турмушнинг оддий эҳтиёжи бу. Хонадонда бахт мукамал бўлиши учун шу жамият аъзоларининг бир-бирига меҳри, Ватанга муҳаббат кифоя, холос.

баҳо беради. Қолган умрни роҳат-фароғатда ўтказиш ҳақида ўйлайди.

Аваллига, Британия олимларининг фикрига қўшилгим келди. Бу ҳақда ҳамсуҳбатларимга бир неча жойда гапириб бердим. Уларнинг аксарияти мутлақо бошқача фикрда эканликларини айтишди. Қирқ беш ёшда айни фарзандларни уйли-жойли қилиш вазифаси, журналистлар тили билан айтганда, долзарб аҳамият касб этади. Қани энди, бу ҳақда Европа олимларига тушунтириб бўлса... Демак, бахтли ҳаёт фалсафаси ҳар жойда турлича талқин этилади. Ўзбек ўз наслу насабининг ҳаётини яхши йўлга қўйса, бахтга эришгани шу.

Демак, бахт, аввало, оила бағрида кurtak ёзади, гуллайди, мева беради. Оиламизда эзгулик, ахиллик, соғлом муҳит барқарор бўлса, қолган ҳамма ишларимиз гуркираб авж олаверади.

Миллий қадриятларимиздаги бекорор жихатлар Ер юзининг бошқа жойларидаги халқларнинг турмуш тарзи билан таққосланганда янада ёрқин кўзга ташланади. Ўзбекистондаги осойишта ва барқарор вазият, ахил ва иноқ турмушни ёмон кўзлардан сақласин, деган ниятлар янграб турибди. Шу мақсадда Ватанимиз манглайига кўзмунчоқ тақиб кўйинг келади. Асрий армонларимиз ушланган бир даврда бизни шу эзгу уду асрасин.

ШУХРАТ ЖАБОРОВ

Yuqori texnologiyalar olamida

дан тасвирлаш лозим. Мультиплекс гогограммалар алоҳида ракурслар асосида катта ҳажмдаги тасвирларни ҳосил қилишда сифати бўйича қолган барча усуллардан устун ҳисобланади.

Голограммани ёзиш учун одатда қумуш бромиди асосидаги махсус фотопластиналардан фойдаланилади. Шунингдек, бихром желатин, фотохром ва сегнетелектр кристаллари асосидаги пластиналар ҳам қўлланилади.

Бугун гогограммалар турли интерактив шоу дастурларда ҳам ўз «ўрни»га эга бўлмоқда. Хусусан, океанортида «Musion show»-си номи билан ўзига хос технология ишлаб чиқилган. Унинг ёрдамида «жонли» 3-Ди гогограммалар ҳосил қилиниб, телевидение дастурларида маълум шахснинг реал вазиятда борлигини намоён этиш учун хизмат қилади. Яқин келажда «Musion Eyeliner» технологияси нафақат уч ўлчамли шоу дастурларини яратишда, балки оммавий мажлислар, суд жараёнларида масофадан туриб иштирок этиш, рекламалар ва бошқаларда ҳам қўлланилиши мумкин экан.

«Компьютерра» электрон саҳифасида берилишича, ўтган аснинг 70-йилларидан гогограммалар кино санъатида ҳам кириб кела бошлади. Шу тариқа, гогографик киноиндустрия — уч ўлчамли кинофильмларни ишлаб чиқаришда дастлабки қадамлар ташланди. Бугун қатор техник воситаларида ҳам гогограммалар зарурий унсурдир.

Океанортидаги «Ай-Би-Эм» («IBM») компанияси мутахассислари 2015 йилгача одамлар ҳаётига кириб келадиган 5та муҳим технологиялар борасидаги башоратларни маълум қилишди. Яқин йилларда дунё бозорини эгаллаш қўлаётган инновацион технологиялар орасида 3-Ди гогограммалар ҳам қўрилган. Аналитиклар фикрича, гогограмма тез орада кундалик реаликага айланиб, махсус кўзойнақларсиз ҳам телефон, телевизор ва барча турдаги мониторларда намоён этилади.

Ҳа, гогография санъати борган сари жадалроқ ривожланиб, соҳада ҳар йили янгидан-яңи гоё ва ихтиролар кузатилаётган. Бу эса, шубҳасиз, келгусида тасвирий гогография инсонлар ҳаётида бундан-да муҳимроқ ўрин эгаллашдан далолат беради.

Наргиза ИБРОҲИМОВА,
«Ma'rifat» муҳбири

Уч ўлчамли тасвирий яратилиши кўплаб юқори технологиялар каби инсонларнинг кундалик ҳаётида жиддий ўзгаришларга замин яратди. Тасвир ҳосил қилишнинг мазкур технологияси аввалига кўнгилочар саноат унсури сифатида қаралгани эҳтимолдан холи эмас. Аммо бундай тасвирлар кези келганида махсус ҳимоя вазифасини ҳам таъминлашни кўпчилик билмаслиги мумкин. Бундай ўзига хос «масъулият»га эга махсул уч ўлчамли тасвирлар илмий тилда гогограммалар, уларни яратиш усуллар мажмуи эса гогография технологияси деб юритилади.

Голограмма, содда қилиб айтганда, лазер ёрдамида олинган уч ўлчамли тасвир. Уни ҳосил қилиш учун биринчи галда тасвирга олинаётган буюм лазер нури билан ёритилиши керак. Шунда иккинчи лазер нури буюмдан қайтарилаётган ёруғлик билан бирлашган ҳолда плёнкага туширилиши мумкин бўлган

эса олим физика йўналишида «гогографик тамоийлини ихтиро этиш ҳамда уни ривожлантириш борасидаги хизматлари учун» Нобель мукофотиغا сазовор бўлган.

Голограмма интерференцион суратнинг тасвирланиши бўлгани боис объект ва таъин нурларнинг тўлқинлари (частоталари) узунлиги мак-

чимасидан бугун ҳам бутун дунёдаги гогографик лабораторияларда кенг фойдаланилади.

Тасвирий гогография ривожига ўтган аснинг 60–70-йилларида рус академиги Ю. Денисюк томонидан амалга оширилган изланишлар ҳам муҳим ўрин тутди. Олим биринчи бўлиб оддий оқ фондаги ёруғликда катта ҳажмли тасвирларни намоён этиш имконини берадиган акс этирувчи гогограммаларни яратишга муваффақ бўлган. Алоҳида таъкидлаш зарурки, замонавий тасвирий гогографиянинг аксарият қисми айнан Ю. Денисюк томонидан тақдир этилган методларга таянади.

Ю. Денисюк методи асосидаги ilk юқори сифатли гогограммалар 1968 йили Г.Соболев ва Д.Стаселько,

ГОЛОГРАММА УЧ ЎЛЧАМЛИ ҲАЁТ «ТАСВИРЧИ»СИ

интерференцион тасвири намоён этади. Тайёр тасвир ёруғ ва қора чизиқларнинг бетартиб жойлашиши каби бўлади. Лекин сурат бошқа лазер нури билан ёритилса, шу онда ўша буюмнинг уч ўлчамли тасвири пайдо бўлади.

Мутахассисларнинг айтишича, уч ўлчамлилик гогограммага хос ягона ажойиб хусусият эмас. Мисол учун, атиргул тасвирли гогограммани иккига бўлиб, лазер билан ёритилса, ҳар яримта қисм худди ўша ҳажмдаги ва бутун шаклдаги гўлни кўрсатар экан. Голограммани янада майдароқ бўлақларга ажратиш давом эттирилса ҳам, уларнинг ҳар бири объектни бутун ҳолича кўрсатаверади. Бу оддий суратдан фарқли равишда гогограмманинг ҳар бир қисми бутун объект ҳақидаги маълумотни ўзида сақлайди, фақат қисмлар ҳажмига қараб аниқлик шунчага пасаяверади, деганидир.

Голография қадимий юнончадан таржима қилинганида «тўлиқ ёзиш» маъносини беради. У тўлқин майдонларини аниқ ёзиш, намоён этиш ва қайта шакллантириш технологиялари мажмуидир. İlk гогограмма 1947 йилдаёқ яратилиб, уни ҳосил қилиш методи Лондон давлат коллежи профессори Деннис Габор томонидан тақдир этилган. 65 йил илгари гогография асосини ҳисобланган мазкур инсон дастлабки шундай уч ўлчамли тасвири ҳосил қилиб, гогограмма атамасини муомалага киритди. Аҳамиятлиси, гогографиянинг кашф этилиши электрон микроскопнинг тасвири намоён этиш аниқлигини ошириш тажрибаси пайтида содир бўлган. «Голография» атамаси билан эса Д.Габор мазкур метод тақдир этилаётган объект тўғрисидаги тўлиқ маълумотни қайд этиш имкониятини берадиган технологияни номлаган. 1971 йили

симал даражадаги аниқликда бир-бирига мос тушиши ҳамда уларнинг фазалари бутун жараён давомида ўзгармаслиги зарур (акс ҳолда, пластинага тасвир аниқ ёзилмаслиги мумкин). Мутахассисларнинг айтишича, бунда энг қулай ёруғлик лазер нури ҳисобланади. Шу боис лазернинг ихтиро қилинишига қадар гогография деярли ривожланмаган (лазерлар ўрнига газли чироқларнинг ёруғлик таратиш майдонидидаги жуда тор чизиқли нурлардан фойдаланилган, бу эса таъриба ўтказишни қийинлаштирган).

Голография рус олимлари Н.Басов ва А.Прохоров томонидан квант электроника соҳасидаги фундаментал изланишлар олиб борилганидан сўнг, шунингдек, америкалик тадқиқотчи Чарльз Таунсон 1960 йили ilk лазер ускунасини яратганидан кейин жадал ривожланиб, улкан амали аҳамият касб эта бошлади. Қолаверса, айнан шу йили профессор Т. Маймам томонидан ёқут асосидаги ilk импульсив лазер яратилган. Мазкур тизим (узлуксиз лазер нуридан фарқли равишда) бир неча нааносияда катта қувватга эга ва қисқа лазер импульсларини ҳосил қилади, улар гогограммагаги ҳаракатли объектларни ҳам қайд этиш имконини яратади. Худди шу усул билан 1967 йили ёқут асосидаги лазер ёрдамида дастлабки инсон портрети ҳосил қилинган.

Тасвирий гогографияга эса АҚШдаги Мичиган технология институтини олимлари Эмметт Лейт ва Юрис Упатниекс томонидан асос солинган, дейилади «ФизОрг» манбасида. Тадқиқотчилар 1962 йили лазер нурида қайта тикланадиган биринчи ҳажмли ўтказувчи гогограммани ҳосил қилишнинг уда-сидан чиқшган. Улар тақдир этган гогографияларни ёзиш

океанортида эса Л.Зиберт томонидан яратилган. 1969 йили АҚШдаги Полароид илмий изланишлар лабораториялари (Polaroid Research Laboratories) мутахассиси Стивен Бентон оддий оқ ёруғликда кўринадиган гогограммани яратди. Бентоннинг гогограммаларига ранг-баранг турдаги гогограммалар, дея ном беришган, чунки улар оқ ёруғлик таркибидидаги камалқинг барча рангларида товланиш хусусиятига эга. Бентоннинг кашфийети сабаб интерференцион суратларни пластикларга кўчириш орқали арзон гогограммалар оммавий равишда ишлаб чиқарила бошлади. Ўзиборлиси, айнан шу турдаги гогограммалар бугун қатор ҳужжатлар, банк карточкалари ва бошқаларни сохталаштиришнинг олдини олади. Бентон сабабли гогография жамиятнинг кенг қатламларида шу даражада «машҳурлик»ка эришди.

Голограмма юқори технологиялар махсули, мураккаб кўпқаватли объект бўлиб, махсулоти идентификациясини белгилашда энг ишончли элементлардан ҳисобланади. Хусусан, бугунги кунда замонавий одамнинг зарур буюмига айланган пластик карточкалардаги гогографик нақлейка (ёпиштирилган махсус қорғоз) сохталаштиришга қарши курашишда қўшимча визуал ҳимоя воситаси вази-фасини бахариш мақсасида қўлланилади. У катта ҳароратда, босим остида ёпиштирилади, натижада гогографик пластик карточка универсал турдагига айланади, чунки энди уни махсус ёпиштириладиган гогограмма ускуна-сиз «такрорлаш»нинг илоҳи йўқ. Айнан шу сабаб ҳам гогограмма пластик карточкаларнинг энг самарали ҳимоя воситасидир.

Таъкидланишича, гогограммани сохталаштириш мураккаб, чунки у ўта катта аниқликдаги жуда қичик

ҳажмли геометрик расм шаклида карточкага ёпиштирилади. Ўзиборлиси, мазкур гогограммаларни аънавий методлар асосида кўчириш ёки ҳосил қилишнинг имкони йўқ экан. Чунки улар мастер матрица — оригинал дизайни асосида гогограммаларни кўпайтириш имконини берадиган махсус қолип ёрдамида тайёрланади. Аниқроғи, мастер матрица қимматбаҳо материаллар (никель, платина ва б.) эритмасидан тайёрланадиган махсус эгилувчан пластина шаклидаги гогографик тасвирий асл нусхасидир. Одатда бундай гогограммалар банк, суғурта, тўлов, идентификация карточкаларига жойлаштирилади.

Ҳимоя билан биргаликда гогограмма яна бир муҳим вазифага эга. Жумладан, махсус буюртма асосида тайёрланиб, индивидуал рақамга эга бўлиши мумкин. Банк, ташкилот, қорхона, шахсий гувоҳнома ёки рухсатномага ёпиштирилган бундай гогограмма ёрдамида ходимларнинг ўз иш жойида бўлишини, у ёки бу ҳудудга киришини назорат қилиш, савдо ишларини (чегирмалар, миқозлар, қимматбаҳо қорғозлар ҳисоби ва ҳ.к.) автоматик тизимда олиб бориш имкони мавжуд.

«Илм-фан» («Science») илмий наشري маълумотларига кўра, 1977 йили тадқиқотчи Ллойд Кросс маълум объектнинг горизонтал текисликдаги қатор кўриш нуқталаридан олинган кўплаб оддий суратлардан ташкил топган мультиплекс гогограммасыни ҳосил қилди. У бошқа гогограммалардан тубдан фарқ қилиб, турли бурчаклар остида кўриладиган қатор (10 дан 100гача) алоҳида ясси ракурслар тасвирларидан ташкил топган. Энг қизиги, умуман мавжуд бўлмаган объектнинг мультиплекс гогограммасыни ҳам яратиш мумкин экан. Бунинг учун ўйлаб топилган объектни кўплаб турли хил ракурслар-

МАҚТОВЛАР ИШ САМАРАСИНИ ОШИРАДИ

Япониялик олимлар одамлар ўз меҳнати рағбатини кўрсатганда янада самаралироқ ишлашни амалда исботлаб беришга муваффақ бўлишди. Жараёнда кўнмага ёқадиган сўзлар ёки нарсалар мия фаолиятини жадаллаштириб, бажарилаётган ишнинг самарасини ошириши ҳам аниқланди, деб ёзади «Компьюлента» манбаси.

Япониядаги Филология факультети миллий институти илмий ходимлари амалда оширган изланиш якунида мазкур хулосалар тақдим этилган. Шу тариқа ҳам таълим муассасалари, ҳам корхоналарда самарали фаолият олиб бориш учун ижтимоий рағбатлантиришнинг оддий, лекин самарали стратегиясига асосли изоҳ топилди.

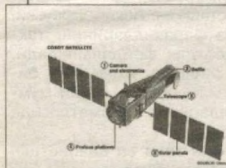
Таълиқотчилар гуруҳи бундан бир мuddат аввал инсон мақтов ёки моддий мукофот билан рағбатлантирилганда йўл-йўл танача номини олган мия қисми фаоллашганини аниқлашган. Уларнинг охириги изланишда эса 48 нафар ёши катталар иштирок этган. Улардан клавиатурадаги ҳарфларни маълум кетма-кетликда 30 сония ичида имкон қадар тезроқ босиш талаб этилган. Шундан сўнг улар 3 гуруҳга ажратилган. Биринчи гуруҳда иштирокчилардан бири мунтазам равишда бошқаларга иш юзасидан мақтов айтиб турган. Иккинчи гуруҳда қатнашчилар иштирокчилардан бирини доимо мақтов айтилишини кузатишган. Учинчи гуруҳдагилар эса ўз иши натижасини ўзлари баҳолашган.

Бир кундан сўнг иштирокчилар яна ўша машқларни бажарган. Мунтазам равишда мақтов эшитиб турган иштирокчилар гуруҳи берилган вазифани бошқаларга нисбатан тезроқ бажарган. Бу эса, ўз навбатида, дилга ёқадиган сўзлар иш самарасига ва ходимлар фаолиятига ижобий таъсир этишини кўрсатади, дейишмоқда мутахассислар.

Маълумот ўрнида айтиш жоизки, ушбу фактлар 1943 йили гуманитарик психология асосчиси, океанотрилик таълиқотчи Абрахам Маслоу томонидан баён этилган эҳтиёжлар назарияси ва у асосида яратилган «Инсон мотивацияси назарияси» асаридаги фикрларга мос келади. Психолог ҳар бир инсон энг асосий эҳтиёжлар — озиқ-овқат ва кийим-кечакка талаби қониқтирилган, бошқа муҳим турдаги эҳтиёжлар сари ҳаракат қилишни бошлайди, дея таъкидлайди. А. Маслоу назариясининг энг муҳим жиҳати шундаки, олим доимо ҳурмат — асосий омиллардан бири эканини ва ҳар бир инсон ҳурмат-эътирофга сазовор бўлишга интилиш учун ўзига яхши баҳо бера олиши кераклигини таъкидлаган.

БИТТА ТЕЛЕСКОП КАМАЙДИ

Франция космик таълиқотлар миллий маркази «КоРоТ» («CoRoT») самовий телескопи дастурий таъминот носолиги туфайли ишдан чиқди. Гарчи қурилма механик жиҳатдан зарарланмаган бўлса-да, 30 сантиметрлик телескопдан Ерға сигнал узатилиши тўхтаган. «Табият янгиликлари» («Nature News») манбасида маззуга оид мақола берилди.

Таъкидланишича, 2006 йили орбитага юборилган «КоРоТ» ускунасида иккита бошқарув компютери бўлиб, улардан бири 2009 йилдаёқ ишдан чиққач, сўнгги 3 йил давомида қурилма захира компютеридида фаолият юритаётган. Мутахассисларнинг сўзларига кўра, қурилма космик радиация туфайли ишдан чиққан.

Айтиш жоизки, айнан шу ускуна илмий тилда «супер Ер» номини олган дастлабки самовий жисмини аниқлаб,

реклама • эълон • реклама • эълон • реклама • эълон • реклама • эълон

«Steel Panther» МЧЖ

АУДИО КИТОБЛАР:
www.audiobook.uz

- «Алпомиш» халқ қаҳрамонлик достони
- Фафур Фуломнинг «Шум бола» асари
- «Ўзбек халқ эртаклари»
- «Шарқ эртаклари»

Кутубхоналар, ўқитувчилар ва тарбиячилар учун

Пойтахтимиздаги китоб дўконларидан сўранг.

Тошкент шаҳри бўйича бепул етказиб беришга буюртмалар қабул қилинади.

Телефон:
(+99871) 262-15-48

20% чегирма мавжуд

бу, ўз навбатида, бутун бошли экзосайёралар синфини очиб берган эди. «Супер Ер» атамаси массаси Ерникидан катта бўлса-да, улкан газли самовий жисмларга нисбатан анча кичик сайёраларни таърифлаш учун қўлланилади. Унгача фақат катта ҳажмдаги «қайноқ Юпитерлар» номини олган улкан экзосайёралар аниқланган, холос. Носозлик кузатилгунга қадар аппарат 31та амалда тасдиқланган бу каби самовий жисм ва яна 170та «даъвогар»ларни аниқлашга улгурган.

СУЗИШ БОЛА АҚЛИНИ ЧАРХЛАЙДИ

Австралидаги Гриффит таълим таъқиқотлари институти олимлари фикрича, эрта ёшдан сузишни ўрганган болалар тенгдошларига нисбатан ривожланишда илгарилар кетар экан. Бу ҳақида «Компьюлента» манбасида маълумот берилди.

Мутахассислар уч йилдан ортиқ вақт оралиғида 5 ёшдан кичик 7 мингдан ортиқ АҚШ, Янги Зеландия ва Австралия болаларининг ота-оналари билан ишлашган. Сўнгга 3—5 ёшдаги 180 нафар кичкинтой танлаб олиниб, мунтазам синовларга жалб этилган.

Изланишлар натижасига кўра, эрта ёшдан сузишни ўрганганлар бошқаларга нисбатан янги билим-қўникмаларни тезроқ ўзлаштириши аниқланди. Эътиборлиси, мазкур қўникмаларнинг аксарияти мактабга таълим муассасалари ва мактабларга мослашишда қўл келади.

Таъқиқотчилар, шунингдек, сузиш билан шуғулланган болалар шугулланган болалар ўртасидаги қатор фарқларни ҳам белгиланган. Хусусан, сузишни биладиганлар нафақат жисмонан тез ривожланган, балки яхши кўриш ҳамда моторика қўникмаларига эга бўлади. Қолаверса, улар математик масалаларни ҳам яхши еча олади. Шу билан бирга, бундай болаларда нутқ яхши ривожланиб, саводли ва ҳисобга қобилиятли бўлади, дея таъкидлашмоқда олимлар.

ПАРНИК ГАЗЛАРИ ЯНГИ РЕКОРД КЎРСАТКИЧГА ЕТДИ

Жаҳон метеорология ташкилоти маълум қилишича, Ер атмосферасидаги парник газлари миқдори янги рекорд даражасига чидди. Ташкилот мутахассислари сўзларига кўра, уларнинг иқлимга таъсири 1990—2011 йиллар оралиғида салкам уч баробар ошган. Бу ҳақида «correspondent.net» сайтида маълумот берилди.

Ташкилот бош котиби Мишель Жарроннинг таъкидлашича, саноат даври бошланиши — 1970-йиллардан бери шу кунгача асосан қазилма ёқилғини ишлатишдан атмосферага тахминан 375 миллиард тонна карбонат ангидрид чиқарилган. Газни «табиий йотувчилар» қуввати эса борган сари сусаймоқда. Натижада, океанлар углерод оксидини «ютиб», сувлар шўрланмоқда, бу эса, ўз навбатида, маржон қояларидаги озуқа занжири жараёнига салбий таъсир кўрсатиши мумкин. Олимнинг айтишича, парник газлари, Ер биосфераси ва океанлар ўртасидаги ўзаро боғлиқликнинг қўлаб қўшимча шакллари бўлиб, уларни яхшироқ тўшуниш учун илмий билимларни мониторинг қилиш ҳамда йиғиш соҳасидаги имкониятларни кенгайтириш зарур.

Мутахассислар инсон фаолияти натижасида чиқариладиган углерод оксидининг иқлим ўзгаришига сўнги 10 йилдаги «ҳисса-си салкам 85 фоизни ташкил этишини маълум қилишмоқда. Бу борала иккинчи ўринда турадиган метан эса 2011 йили янги максимал кўрсаткичга — саноат даврита қадар бўлган рақамга нисбатан 259 фоизга ошган. Шу боис мазкур кўрсаткичлар мутахассисларда ҳавотир уйғотмоқда.

Наргиза РУСТАМБЕКОВА тайёрлади.

Жанубий Кореянинг Пусан шаҳри метросида эрта тонгда 200 нафарга яқин йўловчилари бор поезд техник носозлик туфайли тўхтаб қолиб, ёрдамга жўнатилган иккинчи транспорт воситаси номатълум сабабга кўра унга урилиб кетган, оқибатда 50 нафарга яқин йўловчи оғир жараҳат олган, баъзиларининг эса аҳволи жуда оғир, дея хабар қилинмоқда.

Чили марказий қисмида магнитудаси 6,1 баллга тенг zilзила содир бўлиб, бахтли тасодиф туфайли қурбонлар кузатилмаган.

Венесуэлада намоийш парвози чоғи иккита ҳарбий самолёт тўқнашиб кетиб, бир учувчи инсонлар ҳаётига хавф туғдирмаслик учун самолётни хавфсиз жойга бошқариб, кейинчалик пастга қулаб ҳалок бўлган, иккинчи самолётдагилар эса ерга муваффақиятли қўнган.

2008 йили Мексика чегарасига яқин Гватемаланинг Агуа Зарка қишлоғида ушатирилган ва 19 нафар инсон ҳаётига зомин бўлган оммавий қирғинлар иштирокчиси, «Лос-Сетас» жиний гуруҳи аъзоси мексикалик Виктор Уго Моралесга мамлакат суди томонидан 448 йил қамоқ жазоси тайинланди.

Миср шимолидаги Порт-Саид шаҳри футбол стадионларидан бирида «Ал-Аҳли» ва «Ал-Масри» жамоалари ўйини якунланганча, ишқибозлар ўртасида оммавий жанжал чиқиб, ҳозирга қадар ноҳуш ҳодиса пайтида турли жараҳат олган 70 нафардан ортиқ одам ҳаётдан қўз юмгани маълум қилинмоқда.

Океанотридаги Техас штатининг Бомонт шаҳри яқинидаги автомагистралда тахминларга кўра қадан туман сабаб 100га яқин уловлар тўқнашиб кетиб, жараҳат олган 50 нафардан ортиқ одам шифохонага кетирилган, 1 киши эса вафот этган.

Буюк Британиянинг «Бритиш Петролиум» («British Petroleum») компанияси 2010 йилнинг 20 апрелида содир бўлиб, улкан экологик фалокатга олиб келган Мексика кўрфазидидаги «Дипвотер Ҳоризон» («Deepwater Horizon») нефть платформаси авариясида ўзини айбдор дея тан олиб, уч йил давомида 4,5 миллиард доллар бадал пулини тўлашга розилигини билдирди.

Тошкент молия институти томонидан 2009 йилда Исмоилов Исмохон Исроилевич номига берилган В№475036 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли
БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Ўрта махсус касб-хунари таълим маркази ва касба уюшмаси қўмитаси жамоаси марказ бошқарма бошлиғи ўринбосари Абдухалил Раҳмоновга турмуш ўртоғи
Фотима ИБРАГИМОВАнинг вафоти муносабати билан таъзия билдиради.

«Олтин беланчак»

ОЛТИНЧИ АВЛОД ҚЎЛИДАГИ ЧИРОҚ

Туроб Охун ўз замонасида Шеробод беклигига қарашли Ангор қишлоғида мактаб ташкил этиб, маҳаллий аҳоли фарзандларига ўқиш ва ёзишни ўргатган биринчи маорифчилардан эди. Унинг ўғли Мулла Хайит ҳам отаси ишларини давом эттириб, саводсизликни тугатиш йўлида заҳмат чеккан зиёлилардан бўлиб танилди. Кези келиб ўқитувчиликдек шарафли касбни Фафур Хайитов давом эттириб, Ангор ва Жарқўрғон туманларида самарали меҳнат қилди.

Ўз навбатида Азим Хайитов эса эллик икки йиллик умрини халқ таълими тизими равнақиға бағишлади. Бугун маърифат нурини тарқатишдек нузли чироқ олтинчи авлод вакили Шавкат Хайитов қўлида десак қиёсимиз муболага бўлмас. Қарангки, айни кунда Сурхондарё вилоятининг Ангор туманидаги 3-ихтисослаштирилган умумтаълим мактабиди директорилик вазифасида хизмат қилаётган Шавкат Хайитов, акаси Бакир Хайитов ва отаси Азим Хайитовларга турли даврларда тумандаги 23-мактабга директорлик қилиш, туман халқ таълими (ҳозирги туман халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш) бўлими мудири муовинидек бир лавозимда қатор йиллар фаолият юритиш насиб этган экан.

Шавкат Хайитовнинг умр йўлдоши — Рўзигул Мўминова, қизлари Дилрабо, Ўғилбой, Гўзал, Маърифатхонлар ҳам муаллима. Ўғиллари Жаҳонгир ва Жамшидбеклар талаба. Шавкат ака саволларимизга жавоб берар экан, беҳитёр мавзу яна мураббийлар ҳаёти билан боғлиқ кетарди.

1. Оила тутумларида ота-бобо, момо ва оналарингизда кўрган қандай аъёнанаҳарни маҳкам тутасиз ҳамда қай тариқа бойитишга уриналасиз?

Биз оилада тўққиз опа-ука, ака-сингил эдик. Бешаламиз ўқитувчилик касбини ихтиёр этдик. Отам балки ўзлари ўқитувчи бўлгани учундир

бизнинг қалбимизда шу касбга ҳақиқий иштиёқ уйғота олганлар. Оиладаги аҳилликка ота-онам томонидан қаттиқ эътибор бериларди. Айни пайтда улар танлаган соҳамизга ҳақиқий иштиёқ ва ихлосимиз борлигига иқдор бўлмагунларича қайта ва қайта синовдан ўтказишар, сўнгра олий даргоҳ томон кузатиб

қўйишарди. Биз ҳам рўзгор тутумлари, фарзандлар тарбиясида ана шу каби жиҳатларга жиддий эътибор қаратдик.

2. Маънавиятли, гўзал хулқ-атвор соҳибларининг атрофидагилар, жамоадошлари, хусусан, сизнинг тутумларингизга таъсири хусусидаги кузатишларингиз?

Эргаш Бобоназаров, Йўлдош Эшбўриевдек талабчан, мактаб бошқарувида катта тажрибага эга устозлар таҳ-

Fayzli xonadon

силини олганман. Уларнинг ўзига хос салобати бор эди. «Бу салобат нимада экан» деган саволга кейинчалик жавоб топдим. Инсон раҳбарлик лавозимига, аввало, ўзини-ўзи муносиб кўра олмағи учун жамоа аъзоларига ҳар томонлама ибрат бўлишга, ҳар қандай саволига жавоб бера олишга ўзини чоғлай билиши шарт экан. Бу эса тинимсиз меҳнат, ўз устида ишлаш, тажрибаларни кунт билан ўрганиш, оқил инсонлар даврасидаги суҳбатлар мағзини чақиш сингари жараёнларда шаклланади.

3. Ўғлингиз, қизингизнинг ютуқлари эътиборингиздан четда қолмаслиги, уларни рағбатлантириб боришни қандай таъминлайсиз?

БОБОЛИКНИНГ ЎЗ ГАШТИ БОР...

Рўзигул ота умр бўйи деҳқончилик билан шуғулланди. Айниқса, қишлоқда яшаган киши ер билан тиллаша олса, асло кам бўлмайди. Отаҳон ҳам сира тақдирдан нолимади. Халол रिझ топиб, фарзандларини камолга етказди. Йиллар ўтиб унга бобо бўлиш бахти ҳам насиб этди. У бу қувончни ҳам катта масъулият сифатида қарши олди.

Энди у болаларининг болаларига ҳам бош бўлиши, мукаммал билим олиб, хуш фазилатлар соҳиби бўлиб вояга етишига ўз улушини қўйишни керак. Чунки «Отаси қарасин, онаси бор-ку!» дея бир четда қараб туриш унга ёт. Шу боис ҳам набираларининг ҳар бири билан кичиклигидан махсус шуғулланди. Табиати, иқтидорларини обдон ўрганди. Қизиқлиқларига монанд касб-хунарга йўналтириш ишларида ўғил-қизларига яқиндан ёрдам бериб келди.

Рўзигул ота Қўчқоровни биз Хатирчи тумани марказида янги бунёд этилган 6-болалар мусиқа ва санъат мактабиди уқратдик. Бу даргоҳда унинг сеvimли набираларидан бири Давронбек Сафаров тахсил олар экан.

— Ҳукуматимиз раҳбариятининг катта ғамхўрлиги билан қишлоқлоғимиздаги мактабларда ҳам барча қўлайликлар муҳайё этилди, — дейди отахон. — Мана бу қошонани

қаранг, набираларимиз етти ухлаб тушимизга кирмаган, шундай даргоҳларда мусиқа илмини ўрганади. Давлатки элнинг боласини ўйлаб, уларнинг камоли, саломатлиги учун шунчалар қайғураётган бир пайтда бундай эзгу ишни биз ҳам қўллаб-қувватламасак қандай бўлади? Биз истиқомат қиладиган Алат қишлоғи мазкур маскандан ўн-ўн икки километрлар олисда. Лекин Давронбекнинг мусиқага қизиқиши, қобилиятини кўриб уни шу ерга бошлаб келдим. Ортдан тезтез келиб тураман. Дарсларини кузатаман. Устозлари билан гурунглашиб, набирамнинг юриш-туриши, вазифаларни қандай адо этаётгани билан танишаман. Мусиқа мактабиди ўқийётгандан буён унинг феъл-атворида ижобий ўзгаришлар рўй берди. Ҳар бир ишни мулоҳаза билан адо этадиган, босиқ, вазмин йигитга айланди. Бундан жуда соҳнаман...

Дарвоқе, отахон нафақа пулларидан Давронбекка доира, дутор, тор, рубоб сингари чолғуларни сотиб олиб берди. Бўш пайтлари жигарбанди ижро этаётган қуларни тинглаб дам олади. Ёд олаётган ғазалларини қайта-қайта бирга машқ қилдиради. У айниқса, набирасининг устози тумандаги 10-мактабнинг она тили ва адабиёт фани ўқитувчиси Феруза Сайфутдинова, мусиқа мактабиди дутор чалиш сир-синоатларини кунт билан ўргатаётган Гавҳар Эгамбердиевлардан жуда миннатдор. Набираси эришавтган муваффақиятларда ана шу хокисор, маҳоратли мураббийлар хизмати маҳсулини кўради.

— Бобом ҳар бир ишда бош. Мен келажақда унинг орзу-ниятларини ушлатиришга сидқидилдан ҳаракат қиламан, — дейди Давронбек. — Ва, албатта, насиб этса, бобомдек бобо бўлишга уринаман...

Рўзигул отанинг набиралари турли касб-хуналарни ўрганишмоқда. Ота улардан қайсики жабҳа этагини тута, шу соҳанинг энг нозик ва кўз илғамас жиҳатларини ҳам мукаммал эгаллашларини талаб этади. Шу мақсадда улар учун зарур китоблар, жиҳозлар, асбоб анжомлар харид этишдан чарчамайди. Умрининг ҳар палласида одамизод ҳаёт сурурини, мазмунини топтоғи мумкин. Рўзигул ота эса ана шу хайрли уринишларидан бобиликнинг гаштини топади.

Фарзандларимизнинг болалигидан жамоат ишларида фаол иштирок этиши, турли кўрик-танловларда қатнашиб, истеъдодларини чархлашларига имконият яратишга уринар эдик. Тўнғич қизимиз Дилрабохон фан олимпиадаларининг турли босқичларида муваффақиятли қатнашарди. Ҳатто кишининг қорли, изгиринли кўнлари ҳам онаси иккимиз бирдек уни қувватлаш учун ортидан ҳамма ишимизни қўйиб борганларимиз кечагидек эсимда. У кейинчалик укаларини ҳам ортидан эргаштирди. Ҳозир ҳам у билан жуда фахрланамиз, чунки кўпчилик ота-оналар биринчи боласининг биринчи муаллимаси Дилрабохондек бўлишини орзу қилишади.

4. Оилангиз жамиятнинг том маънода бир бўлаги бўла олиши учун қандай йўл тутаясиз?

Ўқитувчи юртнинг энг илғор вакили. Шундай экан, жамиятнинг фаол аъзоси бўлиши шарт. Маҳалламизда ташкил этиладиган турли тадбирлар, давра суҳбатларига, албатта, бизни чақиради, чиқишлар қиламиз. Турмуш ўртоғим билан қишлоғимиз тўйларини ихчам ва ёдда қоларли тарзда ўтказиш, қизларни эрта турмушга узатмаслик, ёшларнинг аҳил ва тотув турмуш кечириши каби масалаларда фаоллик кўрсатишга уринамиз. Маҳаллий нашрларда мақолаларимиз чоп этилиб туради. Ангорнинг Наврўз қишлоғи гуллаб-яшнаши, фаровонлигига ҳисса қўшар эканмиз, кичик уринишларимиз катта Ватанимиз, жамиятимизнинг бир бурчини обод қилаётганидан кўнглимиз таскин топади.

Опа-сингиллик меҳру муҳаббатини ҳеч қандайин туйғу билан алмаштириб бўлмайди. Бу ҳиссиёт, айниқса, уларнинг ҳар бири оилали бўлиб, рўзгор ташвишлари, мушкулотлари туғила бошлагач янада сезила боради.

ОПА-СИНГИЛЛИК РИШТАСИ

Ўзаро қуда-андачилиқ билан мустаҳкамланмайди, аксинча...

Янада бир-бири билан яқинлашгиси, ўрталаридаги ришталар мустаҳкам тарзда давом этишини исташади. Лекин, афсуски, шундай опа-сингиллар ҳам борки, ўз фарзандларининг тақдирига кўр-қўрона қарашдек муносабатдан фойдаланишади. Яъни ўзаро қуда-анда бўлишга ҳазм этишади. Яъни ният билан бошланган иш аввалида кўнглидагидек давом этиши мумкин, лекин баъзида туғилмаж авлодларнинг саломатлигида ўзининг салбий иллатларини кўрсатади.

Мен эҳтимол кўп йиллар мактабда она тили ва адабиётдан дарс берганим, ўқитувчилик тажрибасига эга бўлганим учун ҳам ўз фаолиятим давомида бу каби масалаларга жиддий эътибор қаратаман. Ташкил этилаётган суҳбатларимиз жонли, самарали бўлиши учун бадиий адабиётларга, театр ва кинофильмларга мурожаат қиламан. Яқинда бизнинг уринишларимиз билан худди шундай йўл тутаетган икки опа-сингилларни фикридан қайтаришга муваффақ бўлдик. Шунингдек, никоҳдан олдинги тиббий кўрикка, албатта, ҳар бир ёш, уларнинг ота-оналари аҳамият беришлари шарт. Шу ҳақда гап кетганда, сулувига қизнинг эшигимдан йиғлаб кириб келгани хаёлимда жонланаверади: катталарнинг кистови билан турмушга чиқишга розилик берган қиз, тўйгача йигит билан икки-уч марта наридан-бери кўришади, холос. Ҳамма машамшалар эса чимилдиқ йиғилар-йиғилмас бошланади. Аён бўладики, йигит руҳий касалликка мубтало бўлган. Унинг ота-онасига кимлардир «Уйлангач тўзалиб кетади...» маъносиди маслаҳат бергач, қўшни қишлоқдаги шу гўзалга совчи қўйишган экан. Шифокорлар эса йигитнинг узок муддат даволиганини кераклигини таъкидлашди. Хуллас, гўлдек навнихол қиз тиббий маданиятнинг бўлиши сабаб айбсиз айбдорга айланди, қолди.

Давраларда хотин-қизларимизга «Ўзингизни севинг, кўп мутлаа қилинг, сизсиз фарзандларингиз ҳаётда кўп қоқилади. Сиз оилангизга, жамиятимизга ниҳоятда кераксиз...» деган гапларни кўп такрорлайман. Чунки, фарзандлари келажаги хусусида қайғуриш учун ҳам инсон билимли, зуқко, оқила бўлиши шарт.

Васила МАҲМУДОВА
Қибрай туманидаги Абдижалил ота
Матқобиллов номли фуқаролар йигинининг
бошланғич таълимот хотин-қизлар
қўмитаси раиси

Саҳифани Ойбуви ОЧИЛОВА тайёрлади.

ПОЙТАХТДА КАТТА ШАХМАТ БАЙРАМИ

Хабарингиз бор, FIDE халқаро шахмат федерациясининг шахмат бўйича Гран-при турнирининг ilk босқичи шу йилнинг сентябрь-октябрь ойларида Лондонда ўтказилган эди. Икки йил давом этувчи мазкур турнир 6 босқичдан ibорат бўлиб жаҳон чемпионатининг саралаш беллашуви хисобланади. 2012-2013 йилларда ўтказиладиган мазкур мусобақаларда 18 нафар энг кучли шахматчи қатнашиб, ҳар босқичда 12 нафардан иштирокчи ўз маҳоратини синайди.

Гран-прининг 6 босқичи бўйича энг яхши деяр эътироф этилган 3 нафар шахматчи амалдаги жаҳон чемпиони Вишванатан Ананд билан учрашиб ҳуқуқи учун ўзаро беллашади. Жаҳон чемпиони унвони учун бўлиб ўтадиган матч эса 2014 йили ўтказиладиган бўлади. Шунингдек, бошқа босқичлар 2013 йили Лиссабон, Мадрид, Берлин ва Парижда ташкил этилади.

2011 йилнинг март ойида пойтахтимизда жаҳон шахмат юлдузлари — амалдаги жаҳон чемпиони, ҳиндистонлик Вишванатан Ананд ва шахмат бўйича 17-жаҳон чемпиони, ҳамюртимиз Рустам Қосимжонов ўртасида ўртоқлик учрашувининг юқори даражада ташкил этилган FIDEнинг Гран-при турнири иккинчи босқичи юртимизда ўтказилишига туртки бўлди.

5 декабрга қадар Тошкентда бўлиб ўтиши режалаштирилган мазкур турнир режага мувофиқ 11 турда ўтказилади. Мусобақанинг ёпилиш ҳамда дастлабки уч ўринни эгаллаган шахматчиларни тақдирлаш маросими 4 декабрга мўълалланган.

Нуфузли Гран-прининг очилиш маросимидан аввал Ёшлар ижод

Tadbir

саройида матбуот анжумани ташкил этилди. Анжуманда Халқаро шахмат федерацияси президенти Кирсан Илюмжинов ҳамда 17-жаҳон чемпиони, 2010 йилги Осиё ўйинлари ғолиби, Рустам Қосимжонов оммавий ахборот воситалари ходимлари саволларига жавоб беришди. Шундан сўнг Халқаро шахмат федерацияси, Ўзбекистон шахмат федерацияси, «Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми» жамғармаси ҳамкорлигида ўтказиладиган мусобақанинг тантанали очилиш маросими бўлиб ўтди. Шу кунги Ўзбекистон Тасвирий санъат галереясида шахмат бўйича жаҳон чемпиони унвоига сазовор бўлиш учун куч синашга бел боғлаган 12 нафар энг кучли гроссмейстер иштирокида қуръа таш-

ланди. Турнирда Италия, Россия, Украина, Куба, Исроил, Хитой, Озарбойжон, Венгрия ва АҚШ каби мамлакатлардан етакчи шахмат усталари иштирок этмоқда.

Мазкур босқичнинг 22 ноябрь кунги бўлиб ўтган 1-турида ҳамюртимиз Рустам Қосимжонов жаҳон шахмат олимпиадаси ғолиби, озарбойжонлик Шахриёр Мамадиёров билан донна сурди ва 4 соат давом этган ўйин якунида дуранга имзо чекилди. Шунингдек, шу кунги беллашган Руслан Понамарёв ва Ванг Хао, Пётр ва Фабиано Каруана, Борис Гельфанд ва Петер Лeko кучлари ҳам тенг келди. Россиялик Сергей Карякин кубалик Леньер Перес Домингес, яна бир россиялик шахматчи Александр Морозевич америкалик Гата Камский устидан ғалаба қозонишга муваффақ бўлди.

Кеча турнирнинг 2-туридан ўрин олган гроссмейстерлар Рустам Қосимжонов ҳамда Руслан Понамарёв ўртасидаги учрашувда дуранг натижа қайд этилди. Энди ҳамюртимизда икки ўйин натижасига кўра 1 очко бор. Шунингдек, Г. Камский ва С. Каракин, В. Хао ва П. Домингес, П. Лeko ва Ш. Мамадиёров, П. Свидлер ва Б. Гельфанд, А. Морозевич ва Ф. Каруана ўртасидаги баҳслар ҳам бўлиб ўтди.

Шу билан бирга, Гран-при доирасида мамлакатимизнинг энг кучли ўсмир шахматчилари учун машҳур гроссмейстерлар иштирокида маҳорат дарслари ташкил этилиши режалаштирилган.

Гульоз ОРИФЖОНОВА,
«Ma'rifat» мухбири

«ЧЕПСИ»ГА 10-МУРАББИЙ КЕРАК(МИ?)

Европа чемпионлар лигасининг 5-туридан ўрин олган учрашувлар нихоясига етди. Бир-биридан муросасиз кечган баҳслар эсда қоларли воқеаларга бой бўлди. Хусусан, «Ювентус» жамоасига 0:3 ҳисобида енгилган «Челси» клуби бош мураббийнинг баҳридан ўтди.

Ўтган мавсумда «аристократлар»ни мураккаб вазиятда қабул қилиб олишига қарамай, «Челси»ни ўз тарихида ilk марта Европа чемпионлар лигаси ғолибига айлантирган Роберто Ди Маттеонинг «қаҳрамонлиги» Турнирда ўралган қаҳшатиқ мағлубиятдан сўнг буткул унутилди. Клуб ҳўжайини бундан кейин жамоа унинг ёрдамига муҳтож эмаслигини расман эълон қилди ва Ди Маттеони истеъфого чиқарди.

Италиялик Роберто ўз «пост»идан кетиши билан ўрнига «озодлик»да юрган испаниялик мутахассис Рафаэль Бенитес олиб келинди. У жамоани 2012-2013 йилги мавсум пoёнига еттунга бошқаради. Ажабланарлики, Бенитес «Челси»нинг сўнгги 9 йилдаги 9-бош мураббийи бўлди.

ГРИННИНГ АРМОНИ

Бокс бўйича 90,7 килограмм вазн тоифасида IBO таснифидидаги чемпионлик камари учун рингга чиқувчи австралиялик спортчи Дэни Грин профессионал фаолиятидаги энг сўнгги жангини ўтказди, деб хабар тарқатилди «Boxingscene» интернет нашрида.

39 ёшли Грин сўнгги марта 2009 йили америкалик номдор рақиб Рой Жонсга қарши рингга қўтарилган ва ғалаба қозонганди. Узоқ вақт давом этган та-

нафусдан кейин Грин 35 ёшли боксчи Шейн Кэмерон билан ўзаро куч синашди. Якунда учала ҳам бир овоздан австралиялик чарм қўлқоп соҳибининг ғалабасини эътироф этди.

Шу тариқа Грин бокс оламини 38 жанг (33 ғалаба, 5 мағлубият) билан тарқ этакдиган бўлди. Унга IBO таснифидида чемпион деган мақомага расман сазовор бўлиш армон бўлиб қолди.

ИККИ СОНИЯ «МУЪЖИЗА»СИ

Миллий баскетбол ассоциацияси жамоаси «Атланта Хокс» вакили ҳакам томонидан ўйиндаги тўхталишлар ўрнини қоплаш учун қўшиб берилган дақиқаларнинг энг сўнгги икки сониясида саватга уч очколик тўп ташлашга муваффақ бўлди.

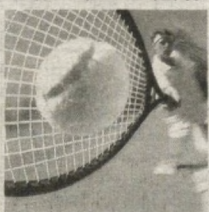
Энг қизиқarli томони шуки, Кайл Корвер томонидан амалга оширилган мазкур муваффақиятли уриниш «Вашингтон Уизардс»дан 2 очко ортда бораётган жамоаси — «Атланта»га муҳим ғалабани тақдим этди. Ушбу қийматли очколар қўлга киритилганидан сўнг икки сония ўтиб, матч якунланди.

Учрашувнинг асосий вақтида 90:90 ҳисобидаги дуранг натижа қайд этилди. Қўшимча дақиқалар эса мазбонларга омад келтирди. Жош Смит («Атланта») матч давомида 25 очко жамғариб, энг сермахсул ўйинчи бўлди.

МБанинг қолган учрашувларида «Миннесота» ўз майдонида «Денверга» 94:101 ҳисобида ютқазди.

ЯНГИ МАВСУМ РЕЖАСИ

Айни дамда машҳур ракеткачилар келгуси мавсум учун янги режалар тузмоқда. Жаҳоннинг энг кучли теннисчиси Новак Джокович эса 2013 йилги мавсумда ҳам пешқадамликни сақлаб қолиш ҳақида ўйламоқда.

У янги мавсум аввалида Рафаэль Надаль ҳамда Энди Маррей билан бирга Абу-Дабида ташкил этиладиган маҳорат дарсларида қатнашади. Сўнг ватандоши Ана Иванович билан бирга Хопман Кубоги матчларида Сербия шарофтини ҳимоя қилади. Кейин «Australian Open»га йўл олади. Машҳури, Новак 2008, 2011 ва 2012 йилларда мазкур турнирнинг ғолиби бўлган.

Австралиядан қайтган Дэвис Кубоги учун Бельгия терма жамоасига қарши корта чикади. Шунингдек, Дубайда «500» халқаро турнирида қатнашади. Индиан-Уэллс ва Майамида «Мастерс» туркумига кирувчи турнирларда омадини синаб кўради.

ТҮРТ ЙИЛЛИК «ТАНАФФУС»

Ўзбекистоннинг футбол бўйича XXI миллий чемпионати нихоясига етди. Мавсум аввалида рақибларидан сезиларли равишда илгарилаб кетишга одатланган Тошкентнинг «Бунёдкор» клуби якунда шохсупадан қуруқ қолди.

Бу йилги мусобақа олдингиларидан қатор жиҳатлари билан ажралиб турди. Хусусан, мамлакат чемпиони номининг энг охириги тур натижаларига кўра аниқлангани бунинг далилидир. Пойтахтнинг «Пахтакор» жамоаси Ўзбекистон Профессинал футбол лигаси томонидан ташкил этилган мусобақанинг иккинчи даврасидан ўрин олган матчларда ташаббусни ўз томонига олдиришга ҳаракат қилди ва бунинг улдасидан чиқди.

Тўрт йиллик танаффусдан кейин «Пахтакор» клуби яна чемпион деган номга муяссар бўлди. Жамоа сўнгги турда «Бухоро»ни ўз майдонида 4:1 ҳисобида енгди ва шу тариқа мамлакат чемпиони учун аталган бош совринга тўққизинчи марта сазовор бўлди. Шунингдек, пахтакорчиларга Осиё чемпионлар лигаси йўлланмаси ҳам тақдим этилди. «Бунёдкор» (57 очко) эса қумуш медаль билан қекланди. Улар охириги матчда савфарда турнир аутсайде-

ри «Машъал» дарвозасини жавобсиз икки марта ташлаб қўлди.

Албатта, шу ўринда чемпионатни 49 очко тўплаб, ўз тарихида ilk марта 3-ўринда якунлашга муваффақ бўлган «Локомотив»нинг «Пахтакор»га «ёрдамлашиб» юборганини эсга олиш мумкин. Сўнгги тур учрашувларидан бирида, «қалдирғочлар»га қарши кечган учрашувда темирўйулчлар 2:1 ҳисобида зафар қучиб, Миржалол Қосимов шогирдларининг принципиал рақиблари учун қулай имконият ҳозирлаганди...

Жорий йилда янги, замонавий андозалар асосида тикланган ста-

дионга кўчиб ўтган «Локомотив» вакиллари учинчи ўрин учун курашда Қаршининг «Насаф» жамоасини тўплар нисбатига кўра ортда қолдирди.

Шу тариқа, 2012 йилги мавсумда «кучли учлик»дан фақат пойтахт жамоалари ўрин олди. Фарғонанинг «Нефтчи» клуби ҳужумчиси Анвар Бердиев чемпионатнинг «Энг сермахсул тўпурари» (19та гол) бўлди.

Мусобақа низомига кўра, Олий лигани энг кам очко йўққан икки жамоа — «Машъал» ҳамда «Андижон» клублари тарқ этиши ойдinлашди.

Зоҳиджон ХОЛОВ

ХАВФСИЗЛИК ЧОРАЛАРИГА БЕПАРВО БЎЛМАНГ

Кунлар совиши билан баъзилар ўз хонадонини қўлбола электр иситиш печлари ёрдамида иситишга уринади. Бу эса, ўз навбатида, ёнгини содир қилиши ёки болалар иштирокида қўнгилсизликлар келиб чиқишига сабаб бўлиши мумкин. Ёнгин қаерда, қачон содир бўлмасин, мудиҳи оқибатларга олиб келади. Ёнгин сабабли йилгиди дунёда қанчадан-қанча одамлар бошпанасиз қолади, саломатлигини йўқотади, ҳаётдан бевақф қўз юмади. Бундай воқеалар содир бўлмаслиги учун барча фуқаролар эҳтиёт чораларини кўриши зарур. Сабаби, аҳоли тураржойлари, корхона ва ташкилотларда ёнгин хавфсизлиги қоидаларига амал қилиш қўллаб қўнгилсизликларнинг олдини олади. Мўриларни тозалаш,

газ ҳиди чиқаётган жойларни қўздан кеңириш эҳтиёт чораларидан хисобланади. Шу ўринда қўп қаватли уйлар ертўласида тез аланга олувчи моддалар, яъни бензин, керосин, ацетон ва бошқа суюқликларни сақлаш мумкин эмаслигини ҳам алоҳида таъкидлаш лозим.

Айрим бепарво уй бекаларининг ёниб турган газ плитаси устида қийим-кечақларни қуриштириш ҳам ёнгин хавфини оширади. Қолаверса, қўлбола электр иситиш печларидан фойдаланмаслик ҳоиз, чунки носоз электр тармоғида ҳосил бўлган қисқа туташув ёнғинга сабаб бўлади. Ёш болаларнинг гуғурт ёки ёниб турган газ билан ўйнаши ҳам қўнгилсизликларни келтириб чиқаради. Бундай пайтларда ота-оналардан

серғаклик ҳамда фарзандларига бўлиб хавфли томонини тушунириш талаб қилинади. Таълим муассасаларида ҳам ёнгин хавфсизлиги ходимлари томонидан болаларга хавфсизлик қоидаларини тушунириш-тарғибот ишлари олиб борилаётганини таъкидлаш ҳоиз.

Ёнгин сабаб юзага келадиган қўнгилсиз ҳолатлар олдини олиш мақсадида болаларни қаровсиз қолдирмаслик, гуғуртларни уларнинг қўли етмайдиган жойларда сақлаш, уйдан чиқиш олдида электр анжомлари ва газ плитаси ўчган-ўчмаганини назорат қилиш талаб этилади.

З. АКБАРОВ,
12-ХЕХО 24-ХЕХ 8-ХЕХ а/п
смена бошлиғи, капитан

«O'QITUVCHI»

НАШРИЁТ-МАТБАА ИЖОДИЙ УЙИ

«O'qituvchi» nashriёт-матбаа ижодий уйи ташкилотларни ҳамкорликка таклиф этиб, ноширлик ва матбаа маҳсулотларининг барча турларини, жумладан:

- бадий ва болалар адабиёти;
- ижтимоий-сиёсий адабиётлар;
- энциклопедиялар;
- рангли ва безакли маҳсулотлар (альбомлар, плакатлар, буклетлар, адрес папкалар ва бошқалар);
- ўқув анжомлари (умумий дафтарлар, кундаликлар, расм дафтарлари ва бошқалар);
- импорт ўрини босадиган халқ истеъмоли моллари;
- А4 ва бошқа форматлардаги офис-хўжалик қўғозлари, канцелярия китоблари ва бошқаларни шартнома асосида, қисқа муддатларда, юқори сифат даражасида, келишилган нархларда тайёрлаб беришини маълум қилади.

Manzillimiz: 100206, O'zbekiston,
Toshkent sh., Yangishahar ko'chasi, 1.
Tel.: (+99871) 224-04-12
E-mail: info@oqituvchi.uz
Web-site: www.oqituvchi.uz

Ma'rifat

TA'SIS ETUVCHILAR:

O'zbekiston Xalq ta'limi
vazirligi, O'zbekiston Oliy
va o'rta maxsus ta'lim
vazirligi, O'zbekiston
Ta'lim, fan va
madaniyat xodimlari
kasaba uyushmasi
Markaziy Kengashi.

Bosh muharrir:
Abdusamat RAHIMOV

Tahrir hay'ati: Madamin
ARIPJANOV, Jumanazar BEK-
NAZAROV, Baxtiyor DONIYOROV,
Farrux JABBOROV (bosh muharrir-
ning birinchi o'rinbosari), Nurlan
YOQUBOV (mas'ul kotib), Mahmuda
MURZAYEVA, Husan NISHONOV
(bosh muharrir o'rinbosari), Nurlan
USMONOV (bosh muharrir
o'rinbosari, "Учитель Узбекиста-
на"), Aleksey CHUKARIN (mas'ul
kotib, "Учитель Узбекистана"),
Sa'dulla HAKIMOV.

Gazeta
O'zbekiston Matbuot va axborot
agentligida № 0067 raqam bilan
ro'yxatga olingan.

ISSN 2010-6416

9 772010 641009
INDEXS: 149, 150. Г-1118.
Tiraj 32101.
Hajmi 4 bosma taboq.
Ofset usulida bosilgan,
qog'oz bichimi A-3.

«Ma'rifat»dan materiallarni ko'chirib bosish
tahririyat ruxsati bilan amalga oshirilishi shart.
Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqirz
qilinmaydi va muallifga qaytarilmaydi.

Reklama materiallari uchun tahririyat javobgar emas.

MANZILIMIZ: 100083, Toshkent,
Matbuotchilar ko'chasi, 32.

Web-site: www.marifat.uz

TELEFONLAR: mas'ul kotib—233-99-15, umumiy
o'rta va maktabgacha ta'lim yangiliklari bo'limi — 236-
53-16, fan, oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi
yangiliklari bo'limi — 236-54-03, adabiyot, madaniyat,
kasaba uyushmalari hayoti yangiliklari bo'limi — 236-
54-69, ma'naviyat va maktabdan tashqari ta'lim yangiliklari
bo'limi — 236-54-23, siyosat, xalqaro hayot va sport
yangiliklari bo'limi — 236-55-58, reklama va marketing
bo'limi — 233-42-92(faks), 236-54-17.

Bahosi sotuvda
erkin narxda

Dizaynerlar:
Malohat TOSHOVA,
Liliya BINASHEVA.

Navbatchi muharrir:
Qurbonboy MATQURBONOV.

Navbatchi:
Sherali NAMOZOV.

«Sharq» nashriyot-matbaa
aksionerlik kompaniyasi
bosmaxonasi.

Korxona manzili:
«Buyuk Turon» ko'chasi, 41-uy

UzA axuni — 21.00
Topshirildi — 21.30